

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 : ศึกษากรณีธุรกิจประกัน

นางสาวสุวคนธ์ ภมรสวรรณ

รายงานเอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Enforcement Problems of the Personal Data Protection Act B.E. 2562: Insurance Business

Miss Suwakon Phamornsuwan

An Individual Study Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Finance and Tax Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อเอกัตศึกษา	ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 : ศึกษารณียุทธกิจประกัน
นิสิต	นางสาวสุคนธ์ ภมรสวรรณ
สาขาวิชา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ปิติ เอี่ยมจรรย์ลาภ

เอกัตศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่อาจจะเกิดขึ้นกับธุรกิจประกันในประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมากของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เช่น ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลการนับถือศาสนา ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ โดยเมื่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้แล้วจะส่งผลให้ โดยหลักแล้ว การที่บริษัทประกันภัยจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ การเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้า นั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากลูกค้าผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้งซึ่งในทางปฏิบัติของการดำเนินธุรกิจประกัน ในทุกขั้นตอนนั้นจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าหรือผู้เอาประกันตั้งแต่ขั้นตอนแรกไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ก่อนการทำสัญญาประกันภัย ระหว่างอายุของสัญญาประกันภัย หรือแม้กระทั่งภายหลังจากสัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้นภายหลังจากการให้ความยินยอมแล้ว เจ้าของข้อมูลยังมีสิทธิที่จะถอนการให้ความยินยอมได้ โดยเมื่อเจ้าของข้อมูลได้ถอนความยินยอมแล้วบริษัทประกันจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต่อไปได้ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้บริษัทประกันอาจจะได้รับผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของธุรกิจประกันภัยตามสัญญาประกันภัยได้

ดังนั้น เอกัตศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาถึงผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มีต่อธุรกิจประกัน เพื่อที่จะวิเคราะห์และเสนอฐานทางกฎหมาย (lawful basis) ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) รวมถึงเสนอแนวทางในการขอความยินยอม เพื่อเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย

ลงชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษาเอกัตศึกษา

(อาจารย์ ดร. ปิติ เอี่ยมจรรย์ลาภ)

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานับนี้ลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาของอาจารย์ ดร. ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ ซึ่งให้ความกรุณาเป็นอย่างสูงในการรับเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน โดยอาจารย์ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ รวมทั้งแนวทางในการเขียนจนผู้เขียนสามารถจัดทำเล่มเอกัตศึกษานับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ในโอกาสเดียวกันนี้ผู้เขียนกราบขอบพระคุณมารดาคือนางนียดา ภมรสวรรณ และครอบครัวของผู้เขียนที่คอยสนับสนุนและเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา รวมถึงคุณป้าของผู้เขียน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิมลรัตน์ ภมรสวรรณ ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้วสำหรับการสนับสนุน และการปลุกฝังให้ผู้เขียนเห็นความสำคัญของการศึกษาตั้งแต่ผู้เขียนเป็นเด็กจนโต รวมทั้งกำลังใจที่คุณป้าได้มอบให้แก่ผู้เขียนเสมอมาตลอดระยะเวลาของชีวิตการศึกษาจนถึงระดับชั้นปริญญาโท

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนในการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรของคณะด้วยที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนด้วยดีเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคุณปิยณัฐ ศรีศิลป์นันท์ รุ่นพี่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ได้จุดประกายหัวข้อและประเด็นในการทำเอกัตศึกษานับนี้ รวมถึงหัวหน้างานของผู้เขียนที่ได้ให้คำแนะนำและให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนเป็นอย่างดีเสมอมา และขอขอบคุณกำลังใจจากพี่ ๆ น้อง ๆ ที่เคยได้ร่วมงานกันและที่ได้ร่วมงานกันในปัจจุบันนี้สำหรับกำลังใจและคำปรึกษาตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนจัดทำเอกัตศึกษานับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษาเล่มนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวไม่มากนักน้อย หากเอกัตศึกษาเล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

สุวคนธ์ ภมรสวรรณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2563

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญอักษรย่อ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ธุรกิจประกันภัยกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	6
2.1 สารัตถะของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	6
2.1.1 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล.....	6
2.1.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล.....	8
2.1.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	9
2.2 การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่อาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	19
2.2.1 ก่อนการทำสัญญาประกัน.....	19
2.2.2 ระหว่างอายุสัญญาประกัน.....	30

2.2.3	หลังจากสัญญาประกันสิ้นสุด.....	38
บทที่ 3	ฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยที่ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรป.....	40
3.1	สาระสำคัญของ General Data Protection Regulation.....	40
3.1.1	ขอบเขตการบังคับใช้ General Data Protection Regulation	40
3.1.2	นิยามคำสำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ใน General Data Protection Regulation.....	41
3.1.3	การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม General Data Protection Regulation.....	42
3.1.4	การให้ความยินยอมตาม General Data Protection Regulation.....	46
3.1.5	สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตาม General Data Protection Regulation.....	48
3.2	การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้ General Data Protection Regulation.....	48
3.2.1	การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของบริษัทประกันภัยที่อยู่ภายใต้บังคับของ GDPR General Data Protection Regulation.....	53
3.2.2	การเพิกถอนความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ที่เกิดขึ้นในธุรกิจประกันภัยในประเทศที่อยู่ภายใต้บังคับของ General Data Protection Regulation.....	63
บทที่ 4	ฐานทางกฎหมายในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกิจประกันภัยของบริษัทกันภัยในประเทศไทย.....	65
4.1	การขอความยินยอมก่อนการทำสัญญาประกัน.....	65
4.1.1	ฐานสัญญา: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป.....	65
4.1.2	ฐานความยินยอม: ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว.....	66
4.2	การถูกเพิกถอนการให้ความยินยอมระหว่างอายุสัญญาประกัน.....	66
4.2.1	ฐานสัญญา: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป.....	67

4.2.2	ฐานความยินยอม: ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว.....	68
4.2.3	ฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย: ข้อมูลส่วนบุคคล.....	69
4.3	การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล.....	69
4.3.1	ฐานประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป.....	70
4.3.2	ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว: ฐานความยินยอม.....	70
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....		73
5.1	บทสรุป.....	73
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	78
5.2.1	แนวทางการขอความยินยอมสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว.....	78
5.2.2	แนวทางการตีความมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	80
รายการอ้างอิง.....		82
ประวัติผู้เขียน.....		88

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงเอกสารและข้อมูลที่เป็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน.....	31
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป สาธารณรัฐมอลตาและประเทศไทย.....	62
ตารางที่ 3	ตารางที่ 3 การดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญา และการปฏิบัติตามสัญญา หน้าที่ตามกฎหมาย และประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย ของบริษัทประกันภัย.....	75

สารบัญชย่อและคำศัพท์ที่ใช้ในเอกัตศึกษา

GDPR	The EU General Data Protection Regulation
Legal Notice 2018	Subsidiary Legislation 586.10 Processing of Data Concerning Health for Insurance Purpose Regulations Legal Notice 2020
Legal Notice 2020	Legal Notices 107 of 2020 Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulations
พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ	พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562
คปภ.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (“พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ”) ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวตนบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ วันเดือนปีเกิด ข้อมูลสุขภาพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น แต่ทั้งนี้จะไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ โดยในกฎหมายฉบับนี้จะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ 2 ประเภท กล่าวคือ

1. ผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller) ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และ

2. ผู้ประมวลผลข้อมูล (Data Processor) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดหลักการทั่วไปว่าการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมเสมอ กล่าวคือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น¹ และแม้เจ้าของข้อมูลจะได้เคยให้ความยินยอมแก่ผู้ควบคุมข้อมูลให้สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลได้ แต่กฎหมายก็ได้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลที่จะถอนความยินยอมเมื่อใดก็ได้ ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องจัดให้เจ้าของข้อมูลสามารถถอนความยินยอมได้โดยง่ายเช่นเดียวกับการให้ความยินยอม²

นอกจากฐานความยินยอมแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติข้อยกเว้นให้ผู้ควบคุมข้อมูลยังสามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามดังต่อไปนี้³

¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง

² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 วรรคห้า

³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 24

1. ฐานสัญญา กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญา หรือเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูล
2. ฐานประโยชน์สำคัญแห่งชีวิต กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคล- ฐานหน้าที่ตามกฎหมาย กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล
3. ฐานภารกิจของรัฐ กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล
4. ฐานประโยชน์อันชอบธรรม กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
5. ฐานจดหมายเหตุ/วิจัย/สถิติ กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติเพื่อการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติ ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล

เมื่อศึกษากฎหมายฉบับดังกล่าวแล้วจึงเห็นว่าพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีจุดประสงค์ที่จะมุ่งคุ้มครองความเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลมีหน้าที่ต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลบนฐานของความยินยอมเป็นหลัก ซึ่งเมื่อผู้ควบคุมข้อมูลใช้ฐานความยินยอมในการประมวลผลแล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลก็จะต้องมีความเสี่ยงที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมในการให้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อใดก็ได้ตามที่เจ้าของข้อมูลต้องการโดยในทางปฏิบัติของการดำเนินธุรกิจประกันไม่ว่าจะเป็นประกันวินาศภัย หรือประกันชีวิตว่าในทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจประกันนั้นบริษัทประกันจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าหรือผู้เอาประกันตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการดำเนินธุรกิจ ทั้งการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นการพิจารณารับประกัน การเสนอขายกรมธรรม์ การพิจารณาสินไหม การบริการหลังการขาย การประกันภัยต่อ และการใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) ซึ่งในทางธุรกิจประกันนั้นข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าจะมีความสำคัญมากในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากบริษัทประกันจะต้องใช้ข้อมูลต่าง ๆ ในการพิจารณาว่าจะเข้าเป็นผู้รับประกันของลูกค้าหรือไม่อย่างไร ต้องมีการนำข้อมูลของลูกค้ามาเพื่อประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อนำมาคิดคำนวณค่าเบี้ยประกัน หรือในการพิจารณาจ่ายค่าสินไหมทดแทน บริษัทประกันอาจจะจำเป็นต้องไปติดต่อขอข้อมูลโรงพยาบาล และ/หรือบุคคลภายนอกเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือเพื่อการตรวจสอบการทุจริต ซึ่งหากผู้เอาประกันอาจไม่ยินยอมให้โรงพยาบาลเปิดเผยข้อมูลสุขภาพให้แก่บริษัทประกันอาจทำให้ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ ซึ่งกรณีนี้อาจทำให้เกิดการฉ้อฉลประกันภัย

ทั้งนี้ หากวันใดวันหนึ่งลูกค้าหรือผู้เอาประกันได้ใช้สิทธิตามมาตรา 19 ของ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ในการถอนความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้กับบริษัทประกันก็อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับทั้งบริษัทประกันและตัวลูกค้าเองได้ เช่น ภายหลังจากลูกค้าได้ถอนการให้ความยินยอมแล้วลูกค้าได้กลับมาสมัครทำประกันกับบริษัทอีกโดยลูกค้าไม่แถลงข้อเท็จจริงบางประการ (หรือปกปิดข้อเท็จจริง) ก็จะทำให้เกิดความเสียหายกับทั้งฝ่ายบริษัทประกันและตัวลูกค้าเองได้ เป็นต้น ดังนี้ จึงเห็นว่าการประมวลผลข้อมูลจากฐานความยินยอมจึงไม่เหมาะสมกับธุรกิจประกันเพราะต่อให้บริษัทประกันได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้วเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็มีสิทธิที่จะถอนการให้ความยินยอมอยู่ดี และตามที่กล่าวมาแล้วว่าตาม พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้มีฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลฐานอื่นได้โดยไม่ต้องใช้ฐานความยินยอมเสมอไป

หากธุรกิจประกันอาศัยเพียงฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้านั้นอาจทำให้ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ เนื่องจากในทางปฏิบัติของธุรกิจประกันจะมีการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าในทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจ และหากผู้เอาประกันถอนความยินยอมได้ตลอดเวลาหรือโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ ก็อาจส่งผลให้บริษัทประกันภัยไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวเพื่อดำเนินการตามสัญญาประกันได้

ด้วยเหตุนี้ จึงควรหาแนวทางที่จะใช้ฐานการประมวลผลข้อมูลฐานอื่น ๆ ก่อนที่จะใช้ฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลของลูกค้า กล่าวคือ ใช้ฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลให้น้อยที่สุด โดยการหาแนวทางในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจากฐานการประมวลผลข้อมูลอื่นที่ขบด้วยกฎหมายรวมถึงนโยบายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับธุรกิจประกันเพื่อให้สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี ความเป็นมา และหลักการการทำสัญญาที่เกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต
2. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ และประโยชน์ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
3. ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ กล่าวคือ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (GDPR)

4. วิเคราะห์และศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัญหาจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มีต่อธุรกิจประกัน

5. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 น้อยที่สุด และเสนอแนวทางการปรับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับธุรกิจประกัน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เพื่อวัตถุประสงค์ของธุรกิจประกันภัยควรถือเป็นการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญานั้น ตามมาตรา 24 (3) ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ และขณะเดียวกันก็ควรถูกพิจารณาว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะที่สำคัญตามตามมาตรา 26 (5) (จ) ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ อีกด้วย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจประกันที่มีความเกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ผลกระทบของการบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ที่มีต่อธุรกิจประกันในประเทศไทยเพื่อที่จะหาแนวทางเพื่อให้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของบริษัทประกันไม่ควรให้สิทธิเจ้าของข้อมูลถอนการให้ความยินยอมได้โดยไม่มีเงื่อนไข โดยศึกษาจากวิธีการที่บริษัทประกันภัยของประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว กล่าวคือ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (GDPR)

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาและการทำวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ (Documentary Research) กล่าวคือ ทำการวิจัยโดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องที่ได้จากบทบัญญัติของกฎหมาย หนังสือคำอธิบายกฎหมาย รายงานการประชุม ร่างกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน วารสารทางการเงิน และอินเทอร์เน็ต การสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ การขอคำปรึกษาและคำแนะนำ

จากอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ ประมวลผล และสรุปความเห็นแนวทางแก้ไข ปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ ประโยชน์ของการบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (GDPR) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกัน

2) ทำให้ทราบหลักการและแนวทางในการทำสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยและธุรกิจประกันชีวิต

3) ทำให้ทราบถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ที่มีต่อธุรกิจประกันในประเทศไทย

4) เสนอแนวทางในการใช้หรือตีความพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ในแนวทางที่สามารถรักษาคุณภาพของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบธุรกิจประกันภัย

บทที่ 2

ธุรกิจประกันภัยกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งรวมไปถึงเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยที่ทำกับบริษัทประกันภัยที่จำเป็นจะต้องมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยด้วย ดังนั้น การบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ จึงส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของบริษัทประกันภัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ในบทที่ 2 นี้ ผู้เขียนจึงจะอธิบายสาระสำคัญของพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ (2.1) และจะวิเคราะห์ถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่อาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ (2.2)

2.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้บัญญัติถึงนิยามของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และฐานะทางกฎหมายในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

2.1.1 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล

คำว่า “ข้อมูล” มีความหมายหรือคำนิยามที่หลากหลายตามความเข้าใจของบุคคลแต่ละคน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ นั้นมักจะเป็นประโยชน์ต่อการผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งในภาคธุรกิจนั้นมักจะมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า หรือผู้ที่มาติดต่อกับผู้ประกอบการธุรกิจเป็นประจำ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้านั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการธุรกิจแต่เพียงฝ่ายเดียว ดังนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” จึงควรศึกษาถึงความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามที่แต่ละประเทศได้ให้ความหมายไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ประเทศฮ่องกง (Hongkong)

กฎหมายของประเทศฮ่องกงได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้

สืบหาตัวบุคคลได้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม และเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงหรือสามารถที่จะนำไปประมวลผลได้⁴

- ประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand)

กฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อความที่อาจระบุตัวบุคคลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลของบุคคลที่เสียชีวิตแล้วที่ได้เก็บไว้ในทะเบียนตามกฎหมาย⁵

- ประเทศอิตาลี (Italy)

กฎหมายของประเทศอิตาลีได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อความใด ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ข้อความดังกล่าวนั้นเป็นข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้นั้น ได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม⁶

- ประเทศออสเตรเลีย (Australia)

กฎหมายของประเทศออสเตรเลียได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อมูลหรือความเห็นไม่ว่าจะจริงหรือเท็จ และไม่ว่าจะบันทึกไว้ในสื่อประเภทใด โดยข้อมูลดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลใดๆ ๆ ซึ่งปรากฏลักษณะเฉพาะตัวอย่างชัดเจน หรืออาจทำให้สืบหาตัวบุคคลจากข้อมูลหรือจากความเห็นดังกล่าวได้⁷

⁴ PERSONAL DATA (PRIVACY) ORDINANCE, Section 2 “personal data means any data (a) relating directly or indirectly to a living individual; (b) from which it is practicable for the identity of the individual to be directly or indirectly ascertained; and (c) in a form in which access to or processing of the data is practicable”

⁵ The Privacy Act 1993, Part 1 Preliminary provisions “personal information means information about an identifiable individual; and includes information relating to a death that is maintained by the Registrar-General pursuant to the Births, Deaths, Marriages, and Relationships Registration Act 1995, or any former Act (as defined by the Births, Deaths, Marriages, and Relationships Registration Act 1995)”

⁶ ITALIAN PERSONAL DATA PROTECTION CODE Legislative Decree no. 196 of 30 June 2003, Section 4 “personal data” shall mean any information relating to natural or legal persons, bodies or associations that are or can be identified, even indirectly, by reference to any other information including a personal identification number”

⁷ The Privacy Act, Part II Interpretatio Division 1 General definitions 6 “personal information means information or an opinion about an identified individual, or an individual who is reasonably identifiable: (a) whether the information or opinion is true or not; and (b) whether the information or opinion is recorded in a material form or not”

- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อความใด ๆ ที่สามารถระบุตัว หรืออาจจะระบุตัวบุคคลได้⁸

- ประเทศไทย

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย กล่าวคือ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ⁹

2.1.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามที่กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ แล้วนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลคนหนึ่งคนใด โดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิในความเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง กล่าวคือ มีสิทธิที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อบุคคลอื่น หรือมีสิทธิที่จะเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ หรือมีสิทธิที่จะห้ามไม่ให้บุคคลใด ๆ ที่รับรู้หรือรับทราบข้อมูลของตนเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลอื่น ๆ ต่อไป

โดยอาจกล่าวได้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้

ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยได้นั้นมักจะเป็นข้อมูลทั่ว ๆ ไป หรือเป็นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลคนหนึ่ง โดยที่ข้อมูลเหล่านั้นสามารถที่จะบ่งชี้ตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานที่ทำงาน เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะสามารถนำมาประมวลผลและสามารถบ่งชี้ถึงบุคคลผู้ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมีลักษณะที่เป็นข้อมูลทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้หาเจ้าของข้อมูลดังกล่าวยินยอม

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ตัดสินว่าข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใด ๆ เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้หรือไม่นั้นควรจะต้องพิจารณาถึงเหตุผลในการที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ตีด้วย รวมถึงจะต้องพิจารณาถึงเหตุผลในการนำข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นไปใช้ เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลบางข้อมูล

⁸ Personal Data Protection at the OECD, OECD Privacy Guidelines “For the purposes of these Guidelines: b) “personal data” means any information relating to an identified or identifiable individual (data subject)

⁹ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มาตรา 6

แม้จะเป็นข้อมูลทั่วไป แต่หากถึงนำไปใช้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็จะส่งผลให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวได้รับความเสียหายได้

2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)

ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว(Sensitive Data) มักจะเป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน และเป็นข้อมูลเฉพาะตัวบุคคลของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยเฉพาะ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเหล่านั้นมักจะเป็นข้อมูลที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไม่ต้องการที่จะเปิดเผย รวมถึงไม่ต้องการที่จะให้มีการเปิดเผยต่อบุคคลอื่น ๆ ที่ตนไม่ต้องการให้ล่วงรู้ข้อมูลเหล่านั้น เช่น ข้อมูลพฤติกรรม ข้อมูลความเชื่อทางศาสนา ข้อมูลการเจ็บป่วย ทัศนคติ หรือข้อมูลการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลความลับมักจะเป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนมากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้ โดยหากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้นถูกเปิดเผยออกไปโดยที่บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลไม่ได้ต้องการให้มีการเปิดเผยอาจส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเหล่านั้นได้เช่นกัน

2.1.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก จนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการล่วงละเมิดดังกล่าวทำได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม แม้ว่าจะได้มีการมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบางเรื่อง แต่ก็ยังปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป ต่อมาในปีพ.ศ. 2562 จึงได้มีการตราพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ขึ้นบังคับใช้อย่างเป็นทางการ

ทั้งนี้ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ฉบับนี้ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปแล้วตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 โดยบทบัญญัติส่วนที่เป็นเรื่องทั่วไปได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2562 ส่วนบทบัญญัติที่เป็นเนื้อหาหลัก กล่าวคือหมวด 2 - 7 มาตรา 95 และมาตรา 96 จะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้น 1 ปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งก็คือวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดว่าการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใด ๆ ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะไว้อยู่แล้วก็ให้บังคับใช้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ กำหนดให้ใช้บังคับตามพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เป็นการเพิ่มเติม

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ไม่ใช่บังคับกับ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวของบุคคลนั้น ๆ
2. การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางการคลังของรัฐ การรักษาความปลอดภัยของประชาชน การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นิติวิทยาศาสตร์ หรือการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
3. บุคคลหรือนิติบุคคลที่ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้เก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมที่เป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบอาชีพหรือเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น
4. การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา หรือคณะกรรมการมาธิการ
5. การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการบังคับคดี และการวางทรัพย์ รวมถึงการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
6. การดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต และสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้ให้นิยาม¹⁰ ของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

¹⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 6

“ผู้ประมวลผลข้อมูล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นผู้ควบคุมข้อมูล

ทั้งนี้ จะขออธิบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1.3.1 การขอความยินยอม

การเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมเสมอ กล่าวคือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ โดยการขอความยินยอมต้องทำโดยชัดแจ้งเป็นหนังสือหรือผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่โดยสภาพแล้วไม่ใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อขอความยินยอมได้ ซึ่งการขอความยินยอมนั้นจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้ชัดเจน โดยจะต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ดังกล่าว¹¹ ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมเท่านั้น แต่หากได้แจ้งวัตถุประสงค์ใหม่และได้รับความยินยอม หรือกฎหมายได้ให้อำนาจกระทำได้แล้วนั้นผู้ควบคุมข้อมูลจึงจะสามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลโดยแตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ที่ได้เคยแจ้งไว้ได้¹²

ยิ่งไปกว่านั้นการขอความยินยอมนั้นจะต้องแยกออกจากข้อความส่วนอื่น ๆ อย่างชัดเจน ซึ่งการขอความยินยอมนั้นจะต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการให้ความยินยอมเป็นสำคัญ โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นสามารถใช้สิทธิในการที่จะถอนความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้เมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ มีข้อจำกัดตามกฎหมายหรือตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ประโยชน์ ทั้งนี้ หากเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์หรือผู้ไร้ความสามารถ การขอความยินยอมนั้นจะต้องขอต่อผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์เท่านั้น เว้นแต่เป็นเรื่องที่ผู้เยาว์สามารถจัดการได้เองโดยลำพัง และหากผู้เยาว์อายุไม่เกิน 10 ปี ต้องขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ หรือหากเจ้าของข้อมูลเป็น

¹¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19

¹² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 21

คนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมนั้นก็จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้อนุบาล หากเจ้าของข้อมูลเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมนั้นก็จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์¹³

องค์ประกอบของความยินยอมตามพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

1. ลักษณะของความยินยอม

(1) ต้องมีการให้ข้อมูล (informed) เนื่องจากการให้ความยินยอมที่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอจะส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้เต็มที่ โดยมาตรา 19 ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้รายละเอียดไว้ดังนี้

- การขอความยินยอมต้องแจ้งวัตถุประสงค์

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยนอกเหนือจากวัตถุประสงค์แล้ว ในการแจ้งข้อมูลนั้นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลควรแจ้งข้อมูลอื่นที่ควรแจ้งให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบด้วย

- การขอความยินยอมจะต้องแยกส่วนออกจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน มีแบบหรือข้อความที่เข้าถึงได้ง่ายและเข้าใจได้ รวมทั้งใช้ภาษาที่อ่านง่าย ดังนั้น ภาษาจะต้องชัดเจนและอยู่ในลักษณะที่เข้าถึงได้ง่ายและข้อความจะต้องเป็นข้อความที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจได้

(2) การให้ความยินยอมจะต้องเป็นไปโดยอิสระ (freely given) กล่าวคือ ความยินยอมจะต้องไม่เป็นเงื่อนไขในการให้บริการตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ได้

2. วิธีการขอความยินยอม

พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ นั้นได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องขอความยินยอมที่มีลักษณะชัดเจนเท่านั้น โดยวิธีการขอความยินยอมโดยหลักนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือ หรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่โดยสภาพไม่อาจขอความยินยอมด้วยวิธีดังกล่าวได้ โดยการขอความยินยอมนั้นต้องแยกออกจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน มีแบบหรือข้อความที่เข้าถึงง่ายและเข้าใจได้รวมทั้งใช้ภาษาที่อ่านง่าย

¹³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20

3. การให้ความยินยอมต้องเพิกถอนได้

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้โดยจะต้องถอนความยินยอมได้ง่าย เช่นเดียวกับการให้ความยินยอม ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีข้อจำกัดในการถอนความยินยอมจากสัญญาที่ให้ประโยชน์กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีข้อจำกัดตามกฎหมาย

โดยสรุปแล้วความยินยอมตามพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ต้องเป็นความยินยอมที่ถูกต้องตามที่มาตรา 19 กำหนด นอกจากนี้หากเป็นความยินยอมเพื่อการเก็บรวบรวม ใช้ หรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวจะต้องเป็นความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26 เท่านั้น

ความยินยอมโดยชัดแจ้ง (Express consent or explicit consent) คือ ความยินยอมที่ผู้ให้ความยินยอมได้แสดงออกโดยชัดแจ้งว่าตนยินยอมกับการกระทำนั้น ๆ ความยินยอมอาจแสดงออกด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ ทั้งนี้ การให้ความยินยอมเป็นการแสดงว่าผู้ให้ความยินยอมมีเจตนาที่จะให้ความยินยอมต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยแสดงออกด้วยการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยตนเองหรือโดยให้ผู้อื่นกระทำแทน ซึ่งเป็นการแสดงความประสงค์ต่อผู้กระทำเข้าใจว่าตนได้อนุญาตให้กระทำโดยผู้สร้างความยินยอมจะต้องมีเจตนาที่จะให้ความยินยอม (Willonsoildung) และกำหนดเจตนาที่จะยินยอมต่อเหตุการณ์อันจะเกิดขึ้น

2.1.3.2 การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับมาจากเจ้าของข้อมูลนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องประมวลผลข้อมูลบนฐานการประมวลผลข้อมูลฐานใดฐานหนึ่งตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้

โดยตามพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้บัญญัติให้ความยินยอมเป็นฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นฐานหลักและมีความสำคัญมากที่สุด ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนที่จะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล¹⁴ แต่เนื่องจากการประมวลผลข้อมูลอีกหลายประเภทที่ไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะใช้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลได้ ดังนั้น มาตรา 24 ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ จึงได้กำหนดฐานในการประมวลผลข้อมูลฐาน

¹⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19

อื่น ๆ ไว้นอกเหนือจากฐานความยินยอมด้วย โดยจะขออธิบายฐานในการประมวลผลข้อมูลฐานต่าง ๆ ที่พบ. คัมครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

- ฐานความยินยอม (consent)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ความยินยอมเป็นฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูลเป็นสำคัญ กล่าวคือ เจ้าของข้อมูลจะต้องสมัครใจในการให้ความยินยอมดังกล่าวแก่ผู้ควบคุมข้อมูล โดยความยินยอมจะต้องไม่เป็นเงื่อนไขในการให้บริการใด ๆ ทั้งสิ้นอีกด้วย นอกจากนี้ในการใช้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลนั้นผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องได้รับความยินยอมก่อนหรือขณะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลเท่านั้น และจะต้องบอกวัตถุประสงค์ในการขอความยินยอมอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เจ้าของข้อมูลทราบว่าผู้ควบคุมข้อมูลจะนำข้อมูลส่วนบุคคลไปทำอะไร นอกจากนี้หากผู้ควบคุมข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานความยินยอมแล้วสิ่งหนึ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นคือการที่เจ้าของข้อมูลสามารถใช้สิทธิในการเพิกถอนการให้ความยินยอมได้

การประมวลผลข้อมูลในกิจการบางประเภทจะต้องใช้ฐานความยินยอมเป็นหลัก ไม่สามารถใช้ฐานการประมวลผลฐานอื่นได้ กล่าวคือ การประมวลผลข้อมูลเพื่อการทำการตลาดแบบตรง (Direct Marketing) เช่น การขายประกันภัยผ่านทางโทรศัพท์ (Tele Sale) และการขอความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลในการทำการตลาดแบบตรงนั้นจะต้องเป็นการขอความยินยอมแบบชัดแจ้ง ชัดเจน และให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิเลือกที่จะให้ความยินยอมหรือไม่ได้ด้วย

- ฐานสัญญา (contract)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานสัญญาเป็นฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อการประมวลผลข้อมูลจำเป็นต่อการให้บริการตามสัญญา¹⁵ และผู้ควบคุมข้อมูลจะสามารถประมวลผลข้อมูลได้เฉพาะข้อมูลที่เป็นข้อมูลของคู่สัญญาเท่านั้น ผู้ควบคุมข้อมูลไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่สามได้ ทั้งนี้ หากผู้ควบคุมข้อมูลต้องการประมวลผลข้อมูลของบุคคลที่สามผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องประมวลผลข้อมูลบนฐานความยินยอมเท่านั้น อย่างไรก็ตามในการประมวลผลข้อมูลด้วยฐานสัญญานั้นอาจเกิดขึ้นจากสัญญามากกว่าหนึ่งฉบับได้ ทั้งนี้ เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานสัญญาแล้วก็ไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเพิ่มเติมอีก แต่อย่างไรก็ตามหากข้อมูลที่ประมวลผลเป็นข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) ผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่สามารถใช้ฐานสัญญาในการประมวลผลข้อมูลได้

- ฐานประโยชน์สำคัญต่อชีวิต (vital interest)

¹⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 24 (3)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานประโยชน์สำคัญต่อชีวิตเพื่อการประมวลผลข้อมูลได้นั้นจะต้องเป็นกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลมีความจำเป็นจะต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือบุคคลใดๆ เนื่องจากมีความจำเป็นต่อการปกป้องประโยชน์สำคัญ หรือเพื่อเป็นการระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพของบุคคลเหล่านั้น¹⁶ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นการประมวลผลข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) ดังนั้น การจะประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานประโยชน์สำคัญต่อชีวิตนี้จะทำได้ต่อเมื่อผู้ควบคุมข้อมูลไม่สามารถขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลได้ กล่าวคือ เจ้าของข้อมูลไม่อยู่ในสถานะที่ให้ความยินยอมต่อผู้ควบคุมข้อมูลได้ และไม่มีวิธีการอื่นที่จะสามารถระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพของบุคคลอื่นโดยไม่ต้องประมวลผลข้อมูลแล้ว

- ฐานการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (legal obligation)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อประมวลผลข้อมูลนั้นจะต้องเป็นกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลจำเป็นต้องมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จำเป็นต้องประมวลผลข้อมูล โดยจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้ควบคุมข้อมูลกำลังปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับใด¹⁷ อย่างไรก็ตามผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่สามารถใช้ฐานหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อการประมวลผลข้อมูลได้หากผู้ควบคุมข้อมูลมีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย นอกเหนือไปจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว เจ้าของข้อมูลจะไม่สามารถใช้สิทธิในการลบ การโอนย้ายข้อมูล หรือการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลได้

- ภารกิจของรัฐ (public task)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานภารกิจของรัฐเพื่อประมวลผลข้อมูลนั้นจะต้องเป็นกรณีที่มีการประมวลผลข้อมูลจำเป็นต่อการดำเนินงานตามภารกิจของรัฐ¹⁸ แต่ทั้งนี้ หากการประมวลผลข้อมูลเพื่อดำเนินงานตามภารกิจของรัฐสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีการประมวลผลข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลก็จะไม่สามารถใช้ฐานภารกิจของรัฐเพื่อการประมวลผลข้อมูลได้ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว เจ้าของข้อมูลจะไม่สามารถใช้สิทธิในการลบ การโอนย้ายข้อมูล แต่จะมีสิทธิคัดค้านการประมวลผลข้อมูลได้

- ฐานประโยชน์อันชอบธรรม (legitimate interest)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานประโยชน์อันชอบธรรมเพื่อประมวลผลข้อมูลนั้นจะต้องเป็นกรณีที่จำเป็นต่อการดำเนินการเพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลอื่น ๆ ทั้งนี้ จะต้องไม่เกิน

¹⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 (2)

¹⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 (6)

¹⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 (4)

ขอบเขตที่เจ้าของข้อมูลจะคาดหมายได้¹⁹ ทั้งนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลจำเป็นจะต้องบอกได้ว่าอะไรคือประโยชน์อันชอบธรรมที่จะได้รับ และอะไรคือความจำเป็นในการที่จะต้องประมวลผลข้อมูล และยิ่งไปกว่านั้นผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องปกป้องประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลให้สมดุลกับประโยชน์อันชอบธรรมที่ตนจะได้รับ

- ฐานเอกสารประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุและการศึกษาวิจัยหรือสถิติ (research)

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะใช้ฐานประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุและการศึกษาวิจัยหรือสถิตินั้นจะต้องเป็นการประมวลผลข้อมูลประกอบกับฐานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดด้วย²⁰ และหากการประมวลผลข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ของการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ หรือจดหมายเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติ ผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลด้วยฐานนี้ได้

2.1.3.3 การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวตามพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

ตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ไม่ได้มีการให้คำนิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว” ไว้ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายก็ได้มีการกำหนดเรื่องการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ไว้ในมาตรา 26 โดยได้กำหนดว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ที่กำหนดไว้ในมาตรา 26 นั้นมีดังต่อไปนี้

- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์เช่นคำถามเกี่ยวกับเชื้อชาติ
- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับความเห็นทางการเมือง
- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อในลัทธิศาสนาหรือปรัชญา
- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับความพิการ
- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
- ข้อมูลสหภาพแรงงาน
- ข้อมูลสุขภาพ
- ข้อมูลพันธุกรรม

¹⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 (5)

²⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 20 (1)

- ข้อมูลชีวภาพ
- ข้อมูลประวัติอาชญากรรม

รวมถึงข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่ คณะกรรมการกำหนด

ทั้งนี้ ฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) จะมีความแตกต่างจากฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดว่าในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้นจะต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้ง (Explicit Consent) จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ จะเป็นกรณีที่ได้รับการยกเว้นตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้

ซึ่งความยินยอมโดยชัดแจ้ง (Explicit Consent) นั้นคือความยินยอมที่แสดงออกโดยชัดแจ้งว่าผู้ให้ความยินยอมยินยอมกับการกระทำนั้น ๆ โดยการให้ความยินยอมนั้นอาจแสดงออกด้วยวาจา เป็นลายลักษณ์อักษร การกล่าวด้วยวาจา หรือการแสดงกิริยาซึ่งสามารถแสดงออกได้ว่าผู้ให้ความยินยอมมีความประสงค์และแสดงความเต็มใจให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องเป็นการแสดงความประสงค์ต่อผู้กระทำและต้องทำให้ผู้กระทำเข้าใจได้ว่าผู้ให้ความยินยอมได้ยินยอมให้กระทำการใด ๆ ตามที่ผู้ยินยอมได้แสดงความยินยอม

2.1.3.4 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้ให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ดังต่อไปนี้

- สิทธิในการขอเข้าถึง ขอรับสำเนา หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มา

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอเข้าถึง และขอสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะปฏิเสธคำขอได้เฉพาะกรณีที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งศาล หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น²¹

- สิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ควบคุมข้อมูล

²¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 30

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลนั้นอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านหรือใช้งานโดยทั่วไปได้ด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทำงานโดยอัตโนมัติ และสามารถใช้หรือเปิดเผยได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ²²

- สิทธิขอให้ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังผู้ควบคุมข้อมูลอื่น

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลในรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น และขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นได้²³

- สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนได้ในกรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอม หรือกรณีที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการตลาดแบบตรง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์หรือสถิติ โดยเมื่อมีการใช้สิทธิคัดค้านแล้วผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อไปได้²⁴

- สิทธิขอให้ลบ ทำลาย หรือทำให้ไม่สามารถระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีความจำเป็นที่ต้องเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์แล้ว หรือเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอมที่เคยได้ให้ไว้ รวมถึงเป็นกรณีที่มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบด้วยกฎหมาย²⁵

- สิทธิขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ หากผู้ควบคุมข้อมูลอยู่ในระหว่างการตรวจสอบตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีความสมบูรณ์และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล

²² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 31

²³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 31 (1) (2)

²⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 32

²⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 33

ที่มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เจ้าของข้อมูลขอให้ระงับการใช้แทนการลบ หรือทำลายข้อมูลดังกล่าว²⁶

2.2 การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่อาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ในการประกอบธุรกิจประกันภัยไม่ว่าจะเป็นประกันภัย หรือประกันชีวิตล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นและมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมากของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นในขั้นตอนไหนของการดำเนินธุรกิจก็ตาม กล่าวคือ ตั้งแต่ขั้นตอนของการที่ผู้ขอเอาประกันภัยขอเข้าทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัย จะต้องมีการให้ข้อมูลส่วนบุคคลแก่บริษัทผู้รับประกันภัยไว้ เช่น ชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ เป็นต้น เพื่อบริษัทผู้รับประกันภัยจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้วิเคราะห์หาผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่เหมาะสมกับบุคคลเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ๆ โดยหลังจากนี้เมื่อบริษัทผู้รับประกันภัยมีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในฐานข้อมูลแล้วก็จะมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นมาใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาสินไหมทดแทน การประกันภัยต่อการเสนอขายผลิตภัณฑ์ประกันภัยประเภทอื่นของบริษัท เป็นต้น

2.2.1 ก่อนการทำสัญญาประกัน

2.2.1.1 การเสนอขายกรมธรรม์²⁷

บริษัทประกันสามารถเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยได้โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยแต่ละช่องทางจะมีวิธีดำเนินงานและข้อกำหนดที่แตกต่างกันไปตามละช่องทาง เช่น

- ผ่านทางตัวแทนหรือนายหน้า

การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยจะต้องเสนอขายผ่านตัวแทนหรือนายหน้าที่มีใบอนุญาต และใบอนุญาตดังกล่าวก็ต้องยังไม่หมดอายุ การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านช่องทางนี้

²⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 34

²⁷ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ออก การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาการ พ.ศ. 2561

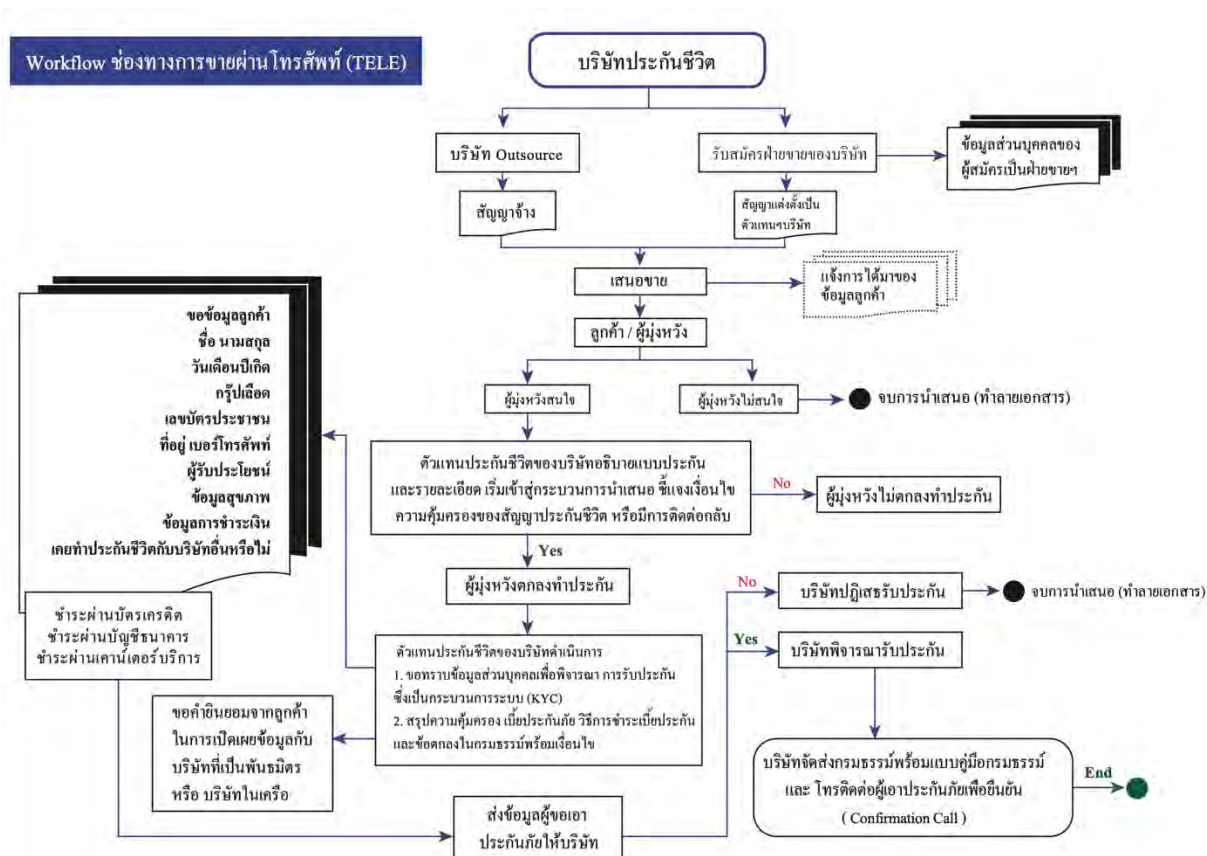
จะเป็นวิธีแบบพบหน้า (Face to Face) โดยตัวแทนหรือนายหน้าจะต้องแสดงใบอนุญาตการเป็นตัวแทนหรือนายหน้าทุกครั้งที่เสนอขายกรมธรรม์ รวมถึงจะต้องใช้เอกสารประกอบการเสนอขายที่ได้รับความเห็นชอบจากบริษัทประกันเท่านั้น²⁸

- ผ่านทางโทรศัพท์

การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางโทรศัพท์นั้นจำเป็นต้องเป็นการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ให้เสนอขายทางโทรศัพท์ได้แล้วเท่านั้น ทั้งนี้ กรมธรรม์ประกันภัยประเภทที่เสนอขายผ่านช่องทางโทรศัพท์จะต้องระบุเงื่อนไขที่ให้สิทธิในการยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย (Free Look Period) เป็นเวลา 30 วันหรือมากกว่านั้นไว้ เว้นแต่เป็นกรมธรรม์คุ้มครองอุบัติเหตุจากรถ กรมธรรม์ประกันรถยนต์ กรมธรรม์ไม่โครอินซัวร์นซ์ โดยการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยทางโทรศัพท์นี้จะทำได้ในวันจันทร์ถึงวันเสาร์เวลา 8.30 น. ถึงเวลา 19.00 น. เท่านั้น เว้นแต่ได้มีการนัดหมายกับลูกค้าไว้ในเวลาอื่น ๆ และห้ามทำการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านช่องทางโทรศัพท์หากมีลูกค้าได้แจ้งมายังบริษัทประกันภัยว่าไม่ประสงค์จะได้รับการติดต่อหรือไม่ต้องการได้รับการเสนอขายผ่านทางโทรศัพท์²⁹

²⁸ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ออก การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 2

²⁹ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ออก การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 3

แผนผังแสดงขั้นตอนการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านโทรศัพท์

- ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการเชิญชวน ชี้ช่องหรือจัดการให้ผู้มุ่งหวังทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ประกันภัยโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่พึ่งพาพนักงานของบริษัท ตัวแทนประกันวินาศภัย หรือนายหน้าประกันวินาศภัยบุคคลธรรมดา ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ประกันภัย และให้ผู้มุ่งหวังแสดงเจตนาขอทำสัญญาประกันภัยโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการเสนอขาย กรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางโทรศัพท์ ตามประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัยว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการออก การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยและการปฏิบัติ หน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร

โดยการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นจะต้องดำเนินการโดยบริษัท ประกันภัย นายหน้าประกันวินาศภัย หรือธนาคารเท่านั้น รวมถึงกรมธรรม์ประกันภัยที่เสนอขายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนให้เสนอขายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ และเปิดเผยข้อมูล

เกี่ยวกับเงื่อนไขการจ่าย ผลประโยชน์เบี้ยประกันภัย หรือข้อมูลอื่นใดที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจทำประกันภัยของผู้มุ่งหวังตามที่สำนักงานคปภ. ประกาศกำหนด

ในการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นบริษัทต้องปฏิบัติหรือจัดการให้นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร ปฏิบัติเกี่ยวกับ การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ดังต่อไปนี้

- แสดงขั้นตอนการขอทำประกันภัย ช่องทางการติดต่อ วิธีการร้องเรียน และช่องทางการติดต่อในกรณีที่เกิดเหตุขัดข้องกับการให้บริการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

- แสดงใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย ในกรณีนายหน้าประกันวินาศภัย หรือธนาคารได้รับอนุญาตจากบริษัทให้เสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

- แสดงวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการขายประกันภัยให้ผู้มุ่งหวังที่เป็นลูกค้ากลุ่มใด และ ลูกค้ากลุ่มดังกล่าวจะได้ประโยชน์อะไรจากการตัดสินใจซื้อ หรือแนะนำผู้มุ่งหวังทำประกันวินาศภัยให้เหมาะสมกับความเสี่ยงและความสามารถในการชำระเบี้ยประกันภัย (suitability requirement)

- แสดงข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัย ดังต่อไปนี้

- สรุปรูปเงื่อนไขทั่วไป ผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยและข้อยกเว้นความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย ที่ผ่านการให้ความเห็นชอบจากบริษัท

- จำนวนเบี้ยประกันภัยของกรมธรรม์ประกันภัย และสัญญาเพิ่มเติม (ถ้ามี) ระยะเวลาเอาประกันภัย ระยะเวลาชำระเบี้ยประกันภัย

- ค่าเตือนให้ผู้มุ่งหวังศึกษา อ่าน และทำความเข้าใจ ในข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัย

- จัดให้ผู้มุ่งหวังระบุตัวตน และยืนยันตัวตนก่อนแสดงเจตนาขอทำประกันภัย

- เมื่อผู้มุ่งหวังแสดงเจตนาขอทำประกันภัย จัดให้ผู้มุ่งหวังระบุระบบข้อมูลในการรับข้อมูล ทางอิเล็กทรอนิกส์ บริษัท นายหน้าประกันวินาศภัย หรือธนาคาร แล้วแต่กรณี ต้องนำส่งข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัยตามให้แก่ผู้มุ่งหวังตามระบบข้อมูลที่ระบุไว้ และจัดให้ผู้มุ่งหวัง สามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ตลอดอายุความตามกฎหมาย ในกรณีมีการตกลงรับประกันภัย

- แจ้งช่องทางการชำระเบี้ยประกันภัย ในกรณีผู้มุ่งหวังชำระเบี้ยประกันภัยโดยใช้วิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องเป็นการชำระเบี้ยประกันภัยเข้าบัญชีบริษัทเท่านั้น

- ออกเลขที่อ้างอิงหรือเอกสารอ้างอิงทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งส่งข้อมูลเกี่ยวกับ กรมธรรม์ประกันภัย สรุปรูปเงื่อนไขทั่วไป ผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยและช้อยกเว้นความคุ้มครอง และสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้มุ่งหวัง

- เมื่อมีการชำระเบี้ยประกันภัยแล้วต้องออกเอกสารการรับเงินของบริษัทให้แก่ผู้มุ่งหวัง

- ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บริษัทส่งกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย บริษัทต้องขอคำยืนยันจากผู้มุ่งหวังอีกครั้ง การขอคำยืนยันสามารถทำได้โดยการโทรศัพท์ไปหาผู้มุ่งหวัง หรือด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นในการขอคำยืนยัน บริษัทต้องแจ้งให้ผู้มุ่งหวังทราบด้วยว่า หากยังคงยืนยันในการทำสัญญาประกันภัย ผู้มุ่งหวังมีสิทธิช้อยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย (Free Look Period) ภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันที่ผู้มุ่งหวังได้รับกรมธรรม์ประกันภัยจากบริษัท หรือมากกว่า 15 วัน ทั้งนี้ ขึ้นกับแบบกรมธรรม์ประกันภัยที่มีการเสนอขาย เว้นแต่ กรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์รวมการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และกรมธรรม์ประกันภัยการเดินทาง ไม่ต้องมีเงื่อนไขช้อยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย

หากผู้เอาประกันภัยประสงค์จะยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย ให้บริษัทคืนเบี้ยประกันภัยเต็มจำนวน โดยไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น การคืนเบี้ยประกันภัยให้บริษัทดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่บริษัทได้รับแจ้งการขอใช้สิทธิยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย และแจ้งช่องทางการรับคืนเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้มุ่งหวังทราบ

ในกรณีขอคำยืนยันทางโทรศัพท์ เมื่อได้รับอนุญาตให้สนทนา จะต้องขออนุญาตผู้มุ่งหวังในการบันทึกเทปสนทนา โดยต้องบันทึกตั้งแต่ได้รับอนุญาตจนกระทั่งสิ้นสุดจากการสนทนาและให้ บริษัทเก็บเทปสนทนาดังกล่าวไว้เป็นระยะเวลาเท่ากับระยะเวลาของสัญญาประกันภัยนั้น ในการสนทนาต้องมีรายละเอียด ดังนี้

- ชื่อ นามสกุลของผู้ทำการติดต่อ
- สอบถามผู้มุ่งหวังว่าได้รับกรมธรรม์ประกันภัยแล้วหรือไม่
- สอบถามผู้มุ่งหวังว่ามีข้อสงสัยเกี่ยวกับเงื่อนไข ความคุ้มครองช้อยกเว้นใด ๆ หรือไม่ หากมีจะต้องมีการอธิบายให้ผู้มุ่งหวังจนสิ้นสงสัย

- ผ่านทางธนาคาร

การเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางธนาคารนั้นจะต้องกระทำโดยพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารที่มีใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย และจะต้องเสนอขายภายในสำนักงานธนาคารและเป็นสาขาที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยเท่านั้น³⁰

- ผ่านทางไปรษณีย์

การเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยผ่านทางไปรษณีย์นั้นจะต้องกระทำบริษัท ตัวแทนนายหน้า หรือธนาคารที่บริษัทประกันได้อนุญาตให้ดำเนินการเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยทางไปรษณีย์ได้ โดยการทำสัญญาประกันภัยนั้นจะต้องให้ลูกค้าแสดงเจตนาขอทำสัญญาประกันภัยผ่านทางไปรษณีย์ด้วย³¹

ในขั้นตอนของการเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยนั้นจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้ขอเอาประกันภัยเสมอ โดยจะขออธิบายตามประเภทของการประมวลผลข้อมูลดังนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

ในการเสนอขายผลิตภัณฑ์ของบริษัทประกันนั้นบริษัทอาจจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้ขอเอาประกันภัยเพื่อเข้าทำคำเสนอและสัญญาประกันภัยดังต่อไปนี้ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจรวมถึงข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ – นามสกุล ผู้ขอเอาประกันภัย ผู้รับผลประโยชน์ ผู้จ่ายค่าเบี้ยประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้ขอเอาประกันภัย
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้ขอเอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้ขอเอาประกันภัย
- อีเมลของผู้ขอเอาประกันภัย

³⁰ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ออก การเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 4

³¹ ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ออก การเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 5

- เสี่ยงสนทนาระหว่างการเสนอขายผลิตภัณฑ์ประกันภัย (สำหรับการช่องทางการเสนอขายทางโทรศัพท์ (Telesale))
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันภัย เช่น โรคประจำตัว โรคร้ายแรง
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัย

ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวล้วนเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการเข้าทำสัญญาประกันภัย กล่าวคือ การที่ผู้ขอเอาประกันภัยขอใบเสนอราคาประกันภัย (Quotation) เพื่อเข้าทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท โดยบริษัทจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการพิจารณารับประกันภัย โดยการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปนั้นบริษัทประกันอาจอ้างอิงฐานการปฏิบัติตามสัญญาได้โดยไม่ต้องมีการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ แต่สำหรับการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้น บริษัทประกันยังคงต้องอ้างอิงฐานความยินยอมโดยชัดแจ้ง (Explicit Consent) เท่านั้น

นอกจากนี้ในการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยบริษัทจะต้องมีการจัดให้ลูกค้าแสดงตน (Customer Identification) และการทำความรู้จักตัวตนลูกค้า (Know Your Customer: KYC) เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กล่าวคือ ในการที่ผู้ขอเอาประกันภัยจะเข้าทำสัญญาประกันภัยหรือสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท ในขั้นตอนนี้บริษัทจำเป็นต้องดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยของผู้ขอเอาประกันภัยซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจข้อมูลดังต่อไปนี้ของผู้เอาประกันภัย

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ – นามสกุลของผู้ขอเอาประกันภัย
- วันเดือนปีเกิดของผู้ขอเอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชนหรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้ขอเอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้ขอเอาประกันภัย

- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ประวัติการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือการกระทำความผิดฐาน ประวัติอาชญากรรม) ของผู้เอาประกันภัย

- การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

การเสนอขายกรมธรรม์นั้นจะต้องมีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้เอาประกันภัย กล่าวคือ ตัวแทนหรือนายหน้า นำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยที่อยู่ในความดูแลของตนมาวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าผู้เอาประกันภัยเพื่อเสนอขายผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติม รวมถึงการที่บริษัทประกันภัยเป็นผู้นำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาการให้บริการของบริษัทต่อไปในอนาคต

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

การเสนอขายกรมธรรม์นั้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้เอาประกันภัยให้กับบริษัทในเครือหรือบริษัทที่เป็นพันธมิตรทางการค้ากับบริษัทประกันภัยทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลนี้ก็จะนำไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน กล่าวคือ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างบริษัทประกันภัย และบริษัทประกันชีวิตเพื่อให้แต่ละบริษัทมีข้อมูลของลูกค้าเพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยต่อไป

2.2.1.2 การพิจารณารับประกันภัย

การพิจารณารับประกันภัยเป็นกระบวนการที่สำคัญที่บริษัทประกันภัยใช้กรันกรอง คัดเลือก และประเมินผู้เอาประกันภัยเพื่อที่จะตัดสินใจรับประกันภัยแต่เฉพาะบุคคลที่มีอัตราเสี่ยงภัยอยู่ในเกณฑ์ที่จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงในภายหลังและเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้เอาประกันภัย ดังนั้น

บริษัทประกันภัยจึงต้องมีหลักเกณฑ์และมาตรการในการพิจารณารับประกันภัยอย่างรอบคอบ โดยการพิจารณา
รับประกันภัยจะต้องพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวกับสุขภาพ (Medical Risk)

ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวกับสุขภาพเป็นการพิจารณาถึงสภาวะสุขภาพของผู้ขอเอาประกันภัย
โดยผู้พิจารณาจะต้องประเมินจากข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพิจารณาสุขภาพในขณะที่พิจารณาและแนวโน้มของสุขภาพ
ในอนาคต โดยจะพิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ขอเอาประกันภัย เช่น อายุ เพศ ส่วนสูง น้ำหนัก ประวัติสุขภาพ
ส่วนตัว ประวัติสุขภาพของครอบครัว ความไม่สมประกอบของร่างกาย ความบกพร่องของสุขภาพ ประวัติ
การสูบบุหรี่ ประวัติการใช้สารเสพติด หรือการดื่มสุรา เป็นต้น

- ปัจจัยเสี่ยงที่ไม่เกี่ยวกับสุขภาพ (Non - Medical Risk)

ปัจจัยเสี่ยงที่ไม่เกี่ยวกับสุขภาพเป็นการพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ปัจจัยทาง
สุขภาพ เช่น ข้อมูลทางการเงิน อาชีพ กีฬา งานอดิเรก ที่อยู่อาศัย อาชีพ อุบัติภัย และพฤติกรรมส่วนตัว เป็นต้น

ทั้งนี้ เอกสารหลัก ๆ ที่สำคัญและจำเป็นจะต้องใช้ประกอบการพิจารณารับประกันภัย
ทุกประเภทของการรับประกันภัย คือ

- เอกสารแสดงตนของผู้ขอเอาประกันภัย

เอกสารแสดงตนของผู้ขอเอาประกันภัย เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาหนังสือ
เดินทาง สำเนาสูติบัตร ทั้งนี้ เอกสารดังกล่าวข้างต้นนอกจากจะเป็นเอกสารแสดงตนของผู้ขอเอาประกันภัยแล้วยัง
เป็นเอกสารที่แสดงข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้เอาประกันภัยอีกด้วย เช่น วัน เดือน ปีเกิด รูปภาพ ข้อมูล
ที่อยู่ ข้อมูลสุขภาพ เป็นต้น

- ใบคำขอเอาประกันภัย

ใบคำขอเอาประกันภัย คือ เอกสารแบบฟอร์มที่บริษัทประกันภัยเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อให้
ผู้เอาประกันภัยแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ซึ่งเป็นข้อความที่ผู้ขอเอาประกันภัยจะต้องแถลง
ข้อความจริงเพื่อให้บริษัทผู้รับประกันภัยใช้ประกอบการพิจารณาการรับประกันภัย เช่น ชื่อ นามสกุล เพศ
วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่ อาชีพ สถานภาพสมรส แบบประกันภัย จำนวนเงินเอาประกันภัย เป็นต้น จากนั้น
จึงลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความประสงค์ว่าจะทำสัญญาประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยจะต้องเป็นผู้กรอกข้อความ
ในใบคำขอเอาประกันภัยด้วยตนเองเท่านั้นเนื่องจากหากในกรณีที่ข้อมูลต่าง ๆ ในใบคำขอเอาประกันภัยไม่ถูกต้อง
ไม่ครบถ้วน หรือมีข้อผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้นอาจเป็นเหตุให้บริษัทปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนและก่อให้เกิด
ความเสียหายกับผู้เอาประกันภัยได้

ทั้งนี้ การที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องกรอกข้อมูลต่าง ๆ ลงในใบคำขอเอาประกันภัยและนำส่งให้บริษัทประกันภัยนั้นจะเห็นได้ว่าในใบคำขอเอาประกันภัยนั้นจะประกอบไปด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัย และยักรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) อีกด้วย

ในขั้นตอนของการพิจารณารับประกันภัยและในกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยสิ้นสุดอายุแล้วบริษัทจำเป็นต้องมีการพูดคุย และพิจารณาการรับประกันภัยของผู้เอาประกันภัยใหม่อีกครั้ง โดยเนื่องจากตามกฎหมายแล้วการต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยถือเป็นการเข้าทำสัญญาประกันภัยใหม่ ดังนั้น ในการดำเนินการดังกล่าวบริษัท อาจจำเป็นต้องเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังต่อไปนี้ของผู้เอาประกันภัยอีกครั้งหนึ่ง

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)

- คำตอบเกี่ยวกับความพิการ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)

- การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

ในขั้นตอนของการพิจารณารับประกันภัยนั้นจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อนามสกุล วันเดือนปีเกิด เพศ อายุ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์มือถือ สถานที่ทำงาน สถานที่ติดต่อ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ส่วนสูง น้ำหนัก ชื่อนามสกุลของผู้รับประโยชน์ ที่อยู่ของผู้รับประโยชน์ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับประโยชน์ รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เป็นต้น เนื่องจากในการพิจารณาว่าบริษัทจะรับประกันลูกค้ารายใดหรือไม่นั้น จะต้องมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานของบริษัทประกัน

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยวันนั้นบริษัทประกันภัยจะเก็บไว้ตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันภัยที่ได้ทำขึ้น และเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาของสัญญาประกันภัยแล้วก็จะเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย จากนั้นเมื่อครบ 10 ปีแล้วก็จะยังเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อสำหรับใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (หากจำเป็น)

ทั้งนี้ หากในกรณีที่บริษัทพิจารณาไม่รับประกันภัยให้แก่ผู้ขอเอาประกันภัยรายใด ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม บริษัทประกันภัยจะมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอเอาประกันภัยไว้เป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับประกันภัยอีกครั้งหากมีกรณีที่ผู้ขอเอาประกันภัยรายนั้นกลับมาขอเอาประกันภัยอีกครั้งหนึ่ง

- การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

หลังจากที่บริษัทประกันภัยได้รับเอกสารต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว บริษัทประกันภัยก็จะดำเนินการพิจารณารับประกันภัยโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ของผู้ขอเอาประกันภัยที่ได้รับมาเพื่อประกอบการพิจารณารับประกันภัย กล่าวคือ บริษัทประกันภัยจะพิจารณารับประกันภัยในอัตราเบี้ยประกันภัยมาตรฐานโดยจะไม่มี การขอข้อมูลเพิ่มเติมใดๆ จากผู้ขอเอาประกันภัยและจะออกกรมธรรม์เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ขอเอาประกันภัยต่อไป ทั้งนี้ อาจจะมีบางกรณีที่บริษัทประกันภัยอาจขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ขอเอาประกันภัยเพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับประกันภัยอีกได้ เช่น การขอตรวจสุขภาพ การขอประวัติ การตรวจรักษาในอดีต หรือการให้ผู้ขอเอาประกันภัยตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม เป็นต้น

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

การพิจารณารับประกันภัยนั้นจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ของผู้ขอเอาประกันภัยไปยังบริษัทคู่ค้า บริษัทที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ หรือบริษัทในเครือ รวมไปถึงหน่วยงานราชการต่าง ๆ

กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (“คปภ.”) สำนักงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (“ปปง.”) สำนักงานสรรพากร เป็นต้น

2.2.2 ระหว่างอายุสัญญาประกัน

2.2.2.1 การพิจารณาสินไหม

เนื่องจากหัวใจของการบริการในธุรกิจประกันภัยคือการชดใช้เงินหรือค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยได้ทำไว้กับบริษัทผู้รับประกันภัย โดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องเป็นการพิจารณาและชดใช้ที่เป็นธรรม ยุติธรรมและรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนของผู้เกี่ยวข้องตามเจตนารมณ์ของสัญญาประกันภัย

โดยในการพิจารณาสินไหมเมื่อบริษัทถูกเรียกร้องให้ต้องดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น บริษัทจะต้องจัดให้มีระบบงานจัดการการชดใช้เงินหรือค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย กล่าวคือ บริษัทประกันภัยจะต้องมีหน่วยงานรับแจ้งเหตุหรือช่องทางการสื่อสารระหว่างบริษัทกับผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ หรือผู้มีสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์ประกันภัย มีระบบสอบถามความถูกต้องของข้อมูลการรับประกันภัยและการชดใช้เงินที่ชัดเจนตรวจสอบได้ มีระบบการบันทึกข้อมูลตั้งแต่การรับแจ้งเหตุจนถึงการชดใช้เงิน มีระบบงานสนับสนุนงานจัดการชดใช้เงิน เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงงาน มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาเกี่ยวกับการชดใช้เงิน มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาเกี่ยวกับการชดใช้เงิน

ในกรณีที่บริษัทประกันภัยว่าจ้างบุคคลภายนอกเป็นผู้ให้บริการเกี่ยวกับการพิจารณาสินไหมทดแทน บริษัทจะต้องมีสัญญาว่าจ้างโดยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และรายละเอียดค่าใช้จ่ายประกอบการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่บริษัทประกันภัย

โดยหลังจากที่ผู้เอาประกันภัยได้แจ้งมายังบริษัทประกันภัยเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น เจ้าหน้าที่สินไหมทดแทนจะสอบถามข้อมูลรายละเอียดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนและแจ้งแก่ผู้เอาประกันภัย ผู้รับผลประโยชน์ หรือผู้มีสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์ จากนั้นบุคคลดังกล่าวจะต้องกรอกรายละเอียดความเสียหายลงในแบบเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Claim Form) รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อให้บริษัทประกันภัยใช้ในการพิจารณา

ทั้งนี้ ในขั้นตอนของการพิจารณาสินไหมทดแทนนั้นจำเป็นต้องใช้เอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อประกอบการพิจารณารับประกันภัยประเภทต่าง ๆ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงเอกสารและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน³²

ประเภทของประกันภัย	เอกสารและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน
ประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> • ใบแจ้งอุบัติเหตุ (Claim Form) • สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (Passport) • สำเนาประวัติการรักษาพยาบาลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุที่เรียกร้องของสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้อง • สำเนาบันทึกรายวันเกี่ยวกับคดี รายงานสำนวนคดี คำฟ้องคดี คำพิพากษาคดี และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • ต้นฉบับใบรับรองแพทย์ • ต้นฉบับใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาล
ประกันความเสียหายประเภทต่าง ๆ และประกันอัคคีภัย	<ul style="list-style-type: none"> • แบบเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั่วไป (Claim Form) • สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (Passport) • รายละเอียดความเสียหาย และมูลค่าความเสียหาย • บันทึกที่รายละเอียดการเกิดเหตุ • ใบเสนอราคา หรือใบเสร็จรับเงินค่าซ่อมแซมค่าเสียหาย • สำเนาบันทึกรายวันของสถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ
ประกันชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> • แบบเรียกร้องสินไหมมรณกรรม • สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้เอาประกัน • สำเนาทะเบียนบ้านของผู้เอาประกันประทับ “ตาย” • ใบยินยอมเปิดเผยประวัติการรักษาพยาบาล หรือการเจ็บป่วย (ลงนามยินยอมโดยผู้รับประโยชน์หรือทายาทของผู้เอาประกัน)

³² http://www.segroup.co.th/seic/services_claims.php

ประเภทของประกันภัย	เอกสารและข้อมูลที่เป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน
	<ul style="list-style-type: none"> • ใบมรณบัตรของผู้เอาประกันที่เสียชีวิตบับจริง และสำเนา • หนังสือรับรองการเสียชีวิต • สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับประโยชน์ทุกคนที่ลงนามรับรองสำเนา • สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับประโยชน์ทุกคน • เล่มกรมธรรม์ประกันภัยฉบับจริง • สำเนาบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีที่รับรองสำเนาถูกต้องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ • สำเนารายงานการชันสูตรพลิกศพ

ในขั้นตอนของการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนนั้นอาจจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้ำผู้เอาประกันภัยเสมอ โดยจะขออธิบายตามประเภทของการประมวลผลข้อมูลดังนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนนั้นนอกจากจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) แล้วนั้น ยังต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญอีกประการในขั้นตอนของการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนนั้นก็คือข้อมูลประวัติการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน กล่าวคือ บริษัทประกันภัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลประวัติการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เอาประกันภัยแต่ละรายเรียกร้องกับบริษัทไว้ เพื่อเอาไว้ใช้ประกอบการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนในครั้งถัดไป

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยไว้ นั้นบริษัทประกันภัยจะเก็บไว้ตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันภัยที่ได้ทำขึ้น และเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาของสัญญาประกันภัยแล้วก็จะเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย จากนั้นเมื่อครบ 10 ปีแล้วก็จะยังเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อสำหรับใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (หากจำเป็น)

- การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ในการพิจารณาจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัย รวมไปถึงอาจมีการใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณารับประกันภัยอื่น ๆ อีกด้วย

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับความพิการ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนผู้เอาประกันภัยไปยังบริษัทผู้ค้า บริษัทที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ หรือบริษัทในเครือ เช่น การส่งข้อมูลระหว่างโรงพยาบาลคู่สัญญาในลักษณะของการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทางเครื่องโทรสาร (Fax Claim) หรือการส่งข้อมูลไปยังบริษัทที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ กล่าวคือ บริษัทประกันภัยมักจะมีบริษัทที่เป็นพันธมิตรเพื่อให้บริการในการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทประกันภัยได้ด้วย รวมไปถึงหน่วยงานราชการต่าง ๆ กล่าวคือ คปภ. ปปง. และสำนักงานสรรพากร เป็นต้น

2.2.2.2 การประกันภัยต่อ (Reinsurance)

การประกันภัยต่อเป็นการเอาประกันภัยสำหรับผู้รับประกันภัย โดยเป็นข้อตกลงระหว่างผู้รับประกันภัย (Insurer) ในฐานะที่เป็นบริษัทเอาประกันภัยต่อ (Reinsured) กับบริษัทรับประกันภัยต่อ (Reinsurer) โดยบริษัทรับประกันภัยต่อตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมแก่บริษัทเอาประกันภัยต่อสำหรับการประกันชีวิตที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสัญญาประกันภัยต่อที่ได้ทำไว้นั้นในทางกลับกัน บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องจ่ายค่าตอบแทนในรูปของค่าเบี้ยประกันภัยต่อ (Reinsurance Premium) ให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อซึ่งผู้รับประกันภัยจะเอาประกันภัยต่อสำหรับความเสี่ยงในส่วนที่บริษัทประกันภัยไม่สามารถเก็บไว้เองได้หรือไม่ต้องการจะเก็บไว้เอง

การประกันภัยต่อมีประโยชน์ต่อธุรกิจการประกันภัยค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะบริษัทประกันภัยจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็ต้องบริหารความเสี่ยงด้วยการประกันภัยต่อ ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าการประกันภัยต่อเป็นเครื่องมือป้องกันการสูญเสียหรือการเสียหายที่เกิดจากภัยขนาดใหญ่ การประกันภัยต่อสามารถช่วยบริษัทประกันภัยลดความเสียหายขนาดใหญ่จากเหตุการณ์เพียงครั้งเดียวหรือความเสียหายจำนวนหลาย ๆ รายจากเหตุการณ์หนึ่งได้ การประกันภัยต่อจะช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการรับประกันภัยเมื่อบริษัทเอาประกันภัยต่อได้รับประกันภัยไว้กับผู้เอาประกันภัยรายใดรายหนึ่งไว้ด้วยทุนประกันภัยที่สูง รวมถึงยังเป็นการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการรับประกันภัยของบริษัทเอาประกันภัยต่ออีกด้วย

ในขั้นตอนของการประกันภัยต่อนั้นอาจจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะขออธิบายตามประเภทของการประมวลผลข้อมูลดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ในการประกันภัยต่อนั้นบริษัทประกันภัยจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับประกันภัยให้กับบริษัทรับประกันภัยต่อเพื่อให้บริษัทรับประกันภัยต่อ นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับไปจากบริษัทประกันภัยไปใช้ในการพิจารณารับประกันภัย รวมไปถึงการพิจารณาค่าเบี้ยประกันภัยอีกด้วย ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่บริษัทประกันภัยจะส่งให้กับบริษัทรับประกันภัยต่อนั้นก็จะประกอบไปด้วยข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ข้อมูลประวัติการรับประกันภัย ข้อมูลประวัติการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรืออาจกล่าวได้ว่าข้อมูลทั้งหมดที่บริษัทประกันภัยมีอยู่เลยก็ว่าได้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย

- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับความพิการ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย

ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อนั้น อาจขึ้นอยู่กับลักษณะของสัญญาประกันภัยต่อดังนี้

(1) สัญญาประกันภัยต่อประเภทการประกันภัยต่อตามสัญญา (Treaty Reinsurance) เป็นการประกันภัยต่อโดยการตกลงกันระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อไว้ล่วงหน้าว่าผู้เอาประกันภัยต่อจะเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยโดยอัตโนมัติ

โดยในขั้นตอนของการส่งประกันภัยต่อประเภทนี้บริษัทอาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวให้แก่บริษัทประกันภัยต่อในขั้นตอนของการพิจารณารับประกันภัยแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้บริษัทอาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวในขั้นตอนของการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อ

(2) สัญญาประกันภัยต่อประเภทการประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance)

การประกันภัยต่อเฉพาะรายเป็นการประกันภัยต่อระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อโดยวิธีการสมัครใจมีอิสระทั้งผู้รับประกันภัยต่อและผู้เอาประกันภัยต่อในการพิจารณาอัตราค่าเบี้ยประกันภัยเหมาะสมสำหรับภัยที่พิเศษนอกเหนือจากที่ระบุในสัญญาประกันภัยต่อทั่วไปหรือภัยขนาดใหญ่ มาก ๆ

โดยในขั้นตอนของการส่งประกันภัยต่อประเภทนี้บริษัทอาจต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวให้แก่บริษัทประกันภัยต่อ รวมถึงขั้นตอนการพิจารณาปรับประกันและขั้นตอนการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

2.2.2.3 การใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing)

ในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจประกันภัยได้มีการใช้บริการบุคคลภายนอกเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการดำเนินงาน และเป็นการเพิ่มความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการใช้บริการบุคคลภายนอกนั้นจะสามารถแบ่งลักษณะงานได้เป็น 3 กลุ่ม³³ ดังนี้

- กลุ่มงานหลักซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้แก่ การชักชวน ชี้ช่องหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท การพิจารณาปรับประกันภัย การรับชำระเบี้ยประกันภัย การพิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทน การประเมินวินาศภัย

- กลุ่มงานสนับสนุนงานหลัก ได้แก่ การพิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามบริษัทสำหรับการประกันอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพ หรือการประกันภัยการเดินทางไปต่างประเทศ การจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหน้าที่สำหรับการประกันอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพ หรือการประกันรายย่อย เป็นเงินสดจำนวนไม่เกิน 10,000 บาทต่อครั้ง

- กลุ่มงานอื่น ๆ ได้แก่ การใช้บริการงานทั่ว ๆ ไป เช่น การจ้างบริการ การจ้างพนักงาน เป็นต้น

ในขั้นตอนของการพิจารณาการใช้บริการบุคคลภายนอกนั้นอาจจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยเสมอ โดยจะขออธิบายตามประเภทของการประมวลผลข้อมูลดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ในการใช้บริการบุคคลภายนอกนั้นจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัทประกันภัยให้แก่ผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก โดยการจะเปิดเผยข้อมูลใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการใช้บริการ

³³ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) ของบริษัทประกัน

ด้านใด เช่น หากเป็นการใช้บริการด้านการเสนอขายกรมธรรม์ การพิจารณารับประกัน การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน การจ่ายค่าสินไหมทดแทนแทนนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลผู้เอาประกันภัย ดังนั้น บริษัทประกันภัยจึงต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ที่บริษัทประกันภัยมีอยู่ไปยังผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถดำเนินการให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ผู้บริษัทประกันภัยได้ตามความประสงค์

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)
- คำตอบเกี่ยวกับความพิการ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)

2.2.3 หลังจากสัญญาประกันสิ้นสุด

2.2.3.1 การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยหลังจากสิ้นสุดสัญญาประกันภัย

กรณีที่บริษัทประกันภัยได้ตกลงรับประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย บริษัทประกันภัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ดังต่อไปนี้ของผู้เอาประกันภัย

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย
- เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย
- สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย
- อีเมลของผู้เอาประกันภัย
- อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย
- ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

- ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยของผู้เอาประกันภัย
- คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)
- คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)
- คำตอบเกี่ยวกับความพิการ (เพิ่มเติมขณะต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย)

โดยบริษัทจะมีระยะเวลาในการเก็บเอกสารซึ่งมีข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของผู้เอาประกันภัยไว้ตามระยะเวลา ดังนี้

1. เก็บข้อมูลตลอดอายุสัญญาประกันภัย และ
2. เก็บข้อมูลต่อไปอีกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย และ
3. เก็บข้อมูลไว้อีกเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี

จะเห็นได้ว่าธุรกิจประกันภัยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวของผู้เอาประกันตั้งแต่ในขั้นตอนก่อนทำประกัน (2.2.1) ระหว่างการทำประกัน (2.2.2) และหลังจากที่สัญญาประกันสิ้นสุดลง (2.2.3) ในขณะที่ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งกรณีนี้ได้แก่บริษัทประกันภัยจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือจะต้องอาศัยฐานทางกฎหมายอื่นในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยเหตุนี้ กรณีจึงมีประเด็นให้ต้องศึกษาและวิเคราะห์ต่อไปว่า “ฐานทางกฎหมาย” ใดที่สามารถถูกใช้หรือมีความเหมาะสมในการถูกนำมาปรับใช้โดยบริษัทประกันภัย ซึ่งจะได้อธิบายและวิเคราะห์ต่อไปในบทที่ 3 และบทที่ 4 ของเอกัตศึกษานี้

บทที่ 3

ฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยที่ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรป

พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มีสาระที่สามที่สามารถเปรียบเทียบกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า General Data Protection Regulation หรือ “GDPR” โดย GDPR มีผลบังคับต่อการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยของบริษัทประกันภัยด้วยเหตุนี้ การศึกษาถึงสาระของ GDPR (3.1) จึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและวิเคราะห์การบังคับใช้ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ทั้งนี้ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้ GDPR (3.2) โดยเอกัตศึกษานี้จะเน้นการศึกษาในส่วนของฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยที่ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรป

3.1 สาระของ GDPR

GDPR เป็นกฎหมายของสหภาพยุโรปว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2561³⁴ โดยก่อนหน้าที่จะมีการบังคับใช้ GDPR นั้นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปในสมัยก่อน คือ Directive 95/46/EC on the Protection of Personal Data ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป โดย GDPR มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นปัจเจกบุคคลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถควบคุมข้อมูลของตนได้ นอกจากนี้ GDPR ยังนำมาบังคับใช้แก่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นระบบอัตโนมัติด้วย รวมถึงยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปนอกสหภาพยุโรป

3.1.1 ขอบเขตการบังคับใช้ GDPR

ขอบเขตการบังคับใช้ของ GDPR ได้กำหนดไว้ในมาตรา 3 โดย GDPR กำหนดไว้ว่า

³⁴ Brain Morrissey, John O’Donnell and Niamh Mulholland, “The GDPR and key challenges faced by the Insurance industry” <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ie/pdf/2018/03/ie-gdpr-for-insurance-industry.pdf>

3.1.1.1 GDPR จะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่หรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในสหภาพยุโรป โดยไม่ต้องคำนึงว่าการประมวลผลนั้นจะเกิดขึ้นในสหภาพยุโรปหรือไม่

3.1.1.2 GDPR จะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นการประมวลผลที่เกี่ยวข้องกับการเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยไม่ต้องคำนึงว่าการเสนอขายสินค้าหรือบริการนั้นจะมีการชำระเงินหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะอยู่ในสหภาพยุโรปหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นการสังเกตติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป

3.1.1.3 GDPR จะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป แต่มีบทบัญญัติกฎหมายของประเทศสมาชิกกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องปฏิบัติตาม GDPR

3.1.2 นิยามคำสำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ใน GDPR³⁵

มาตรา 4 ของ GDPR ได้กำหนดนิยามของคำสำคัญต่าง ๆ ไว้ดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งสามารถระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูลได้ หรืออาจระบุตัวตนได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ชื่อ เลขบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูลที่อยู่ เอกลักษณ์ทางออนไลน์ หรือเอกลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับร่างกาย สรีรวิทยา พันธุกรรม จิตใจ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมหรือสังคมของบุคคลนั้น

“การประมวลผล” หมายถึง การดำเนินการที่กระทำกับข้อมูลส่วนบุคคล หรือชุดของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม เช่น การเก็บ การบันทึก การจัดการ การสร้าง การดัดแปลง หรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไข การกู้คืน การพิจารณา การใช้ การเปิดเผยโดยการส่งผ่าน การเปิดประเด็นหรือการทำให้มีขึ้น การจัดเรียงหรือการรวม การจำกัด การลบหรือการทำลาย

“การจำกัดการประมวลผล” หมายถึง การทำเครื่องหมายข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการประมวลผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

“ผู้ควบคุมข้อมูล” หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจที่จะประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

³⁵ General Data Protection Regulation, Article 4: Definitions

“ผู้ประมวลผลข้อมูล” หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ ตัวแทน หรือบุคคลใด ๆ ก็ตาม ที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

“ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล” หมายถึง การให้ความยินยอมโดยอิสระ แจ่มชัด ประสงค์ที่ชัดเจน ไม่กำกวม การให้ความยินยอมจะต้องชัดเจนที่แสดงว่าเจ้าของข้อมูลได้ยินยอมให้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

“ข้อมูลไบโอเมตริก (Biometric)” หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลเกิดจากการประมวลผลโดยใช้เทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับกายภาพ หรือความประพฤติของบุคคลนั้น ซึ่งทำให้บ่งชี้ลักษณะเฉพาะของบุคคล เช่น รูปหน้า หรือลายนิ้วมือ

“Profiling” หมายถึง การประมวลผลข้อมูลโดยระบบอัตโนมัติโดยการใช้ข้อมูลเหล่านั้นประเมินมุมมองของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพเกี่ยวกับการทำงาน สถานะทางเศรษฐกิจ สุขภาพ ความชอบ ความสนใจ ความน่าไว้วางใจ พฤติกรรมหรือ การเคลื่อนไหว

3.1.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม GDPR³⁶

เมื่อพิจารณาตาม GDPR แล้วจะสามารถแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลได้เป็น 2 ประเภท

- ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลเหล่านั้น เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น
- ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) หมายถึง ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลไบโอเมตริกซ์ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหรือพฤติกรรมทางเพศ

โดย GDPR ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้ ซึ่งการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปกับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว) จะมีหลักเกณฑ์ที่ต่างกัน โดย GDPR ได้กำหนดไว้ว่าห้ามทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว) กล่าวคือ ข้อมูลที่เปิดเผยถึงเชื้อชาติ แหล่งกำเนิดชาติพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน และการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับพันธุกรรมและข้อมูลไบโอเมตริก (Biometric) หรือข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหรือพฤติกรรมทางเพศ แต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการกำหนดข้อยกเว้นในการ

³⁶ General Data Protection Regulation, Article 5: Principles relating to processing of personal data

ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว) ไว้ใน GDPR ด้วย โดยจะอธิบายในลำดับต่อไป

3.1.3.1 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตาม GDPR ³⁷

GDPR กำหนดให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องกระทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธรรมและเป็นไปในลักษณะที่มีความโปร่งใสกับเจ้าของข้อมูล โดยในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นให้ชัดเจน และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลก็ต้องนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะหรือวิทยาศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ทางประวัติศาสตร์ การประมวลผลนั้นจะต้องทำโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นธรรมและโปร่งใส และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมถึงจะต้องทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องถูกลบ หรือได้รับการแก้ไขโดยเร็วที่สุด

นอกจากนี้ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถแสดงให้เห็นตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นจะต้องเก็บรักษาเป็นระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเท่านั้น

มาตรา 6 GDPR กำหนดไว้ว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะถือว่าเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลบนฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

- ความยินยอม

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมสำหรับวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งหรือหลายวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

แต่หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลดังกล่าวนั้นจะเป็นการประมวลผลข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความยินยอมจากผู้ที่มีอำนาจปกครองเหนือเด็กคนดังกล่าวเท่านั้น

- การปฏิบัติตามสัญญา

³⁷ General Data Protection Regulation, Article 6: Lawfulness of processing

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นต่อการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ก่อนการเข้าทำสัญญา

- การปฏิบัติตามกฎหมาย

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล

- ประโยชน์สำคัญต่อชีวิต

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อการป้องกันประโยชน์สำคัญต่อชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น

- ประโยชน์สาธารณะ

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นการใช้อำนาจรัฐ

- ประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อเป็นวัตถุประสงค์ของประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลอื่น เว้นแต่ประโยชน์อันชอบธรรมดังกล่าวจะมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.1.3.2 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว)³⁸

GDPR กำหนดว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) เช่น ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลไบโอเมตริกซ์ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหรือพฤติกรรมทางเพศนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลดังกล่าวได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจึงจะสามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

³⁸ General Data Protection Regulation, Article 9: Processing of special categories of personal data

- เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งสำหรับวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งหรือหลายวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่การให้ความยินยอมดังกล่าวนั้นเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย

- การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติตามหน้าที่หรือเป็นการใช้สิทธิเฉพาะตัวของผู้ควบคุมข้อมูล หรือของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน การประกันสังคม และเป็นไปตามกฎหมายป้องกันสังคมเท่าที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ หรือเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

- การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์สำคัญของชีวิตของเจ้าของข้อมูล หรือของบุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมทางกายภาพ หรือไม่สามารถให้ความยินยอมตามกฎหมายได้

- การประมวลผลเป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายที่มีการคุ้มครองที่เหมาะสมโดยองค์กร สมาคม หรือบุคคลซึ่งไม่แสวงหากำไรโดยเป้าหมายและเงื่อนไขในการประมวลผลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกหรือบุคคลผู้เคยเป็นสมาชิกเท่านั้น และจะต้องไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการประมวลผลนั้น ๆ หากยังไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

- การประมวลผลข้อมูลซึ่งเจ้าของข้อมูลได้เปิดเผยไว้เป็นสาธารณะ

- การประมวลผลข้อมูลเป็นการจำเป็นเพื่อการก่อตั้ง การใช้สิทธิ หรือการต่อสู้คดี หรือเป็นการกระทำโดยศาลที่มีอำนาจ

- การประมวลผลข้อมูลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางประโยชน์สาธารณะ โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันสิทธิและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลด้วย

- การประมวลผลข้อมูลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันสิทธิของเจ้าของข้อมูลด้วย

- การประมวลผลข้อมูลเป็นการจำเป็นเพื่อเหตุผลของประโยชน์สาธารณะซึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชน เช่น การป้องกันโรคติดต่ออันตรายที่อาจแพร่มาในประเทศ หรือเพื่อทำให้มาตรฐานทางการแพทย์หรือทางสาธารณสุขมีคุณภาพและความปลอดภัยสูง

- การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ วิทยาศาสตร์ การวิจัยทางประวัติศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ทางสถิติ โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันสิทธิและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลด้วย

3.1.4 การให้ความยินยอมตาม GDPR ³⁹

Guideline on Consent under Regulation 2016/679 ได้อธิบายลักษณะของความยินยอมตาม General Data Protection Regulation (GDPR) ไว้ว่าความยินยอมจะต้องเป็นการกระทำที่การเป็นยืนยันที่ชัดแจ้ง (Affirmative Action) และถึงแม้เจ้าของข้อมูลจะได้ให้ความยินยอมไปแล้วก็ตาม เจ้าของข้อมูลก็ยังมีสิทธิในการที่จะถอนความยินยอมได้ โดยผลของการถอนความยินยอมจะทำให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะส่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้

โดยความยินยอมนี้จะแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) ความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

โดยลักษณะทั่วไปของความยินยอมจะมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ กล่าวคือ ความยินยอมจะต้องเป็นการให้อย่างอิสระ ความยินยอมจะต้องมีลักษณะเจาะจง เจ้าของข้อมูลจะต้องได้รับข้อมูลก่อนให้ความยินยอม และการให้ความยินยอมจะต้องไม่มีลักษณะที่คลุมเครือในการที่จะแสดงความยินยอมของเจ้าของข้อมูล

- ความยินยอมจะต้องเป็นการให้อย่างอิสระ กล่าวคือ เจ้าของข้อมูลจะต้องสามารถปฏิเสธการให้ความยินยอมในครั้งนั้น ๆ ได้ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียขึ้นกับเจ้าของข้อมูล ซึ่งในการให้ความยินยอมในครั้งนั้น เจ้าของข้อมูลจะต้องไม่ถูกข่มขู่ ถูกหลอกลวง หรือถูกกดดันในการให้ความยินยอมในครั้งนั้น ๆ โดยในการให้ความยินยอมที่เป็นอิสระนั้น เจ้าของข้อมูลจะต้องดำเนินการด้วยเจตนาของตนเองโดยปราศจากการถูกบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งหากจะพิจารณาว่าการให้ความยินยอมในครั้งนั้น ๆ เป็นอิสระหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาจากข้อสัญญาหรือเงื่อนไขในการให้บริการในครั้งนั้น ๆ ที่จะต้องสอดคล้องและเป็นไปตามที่ GDPR กำหนด ซึ่งหากการให้ความยินยอมให้ครั้งใด ๆ เป็นการให้ความยินยอมโดยที่เจ้าของข้อมูลถูกกดดันหรือข่มขู่ การให้ความยินยอมในครั้งนั้น ๆ จะถือว่าเป็นการให้ความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงสัญญาที่มีลักษณะผูกติดกับความยินยอมของเจ้าของข้อมูลนั้นเป็นการบังคับเจ้าของข้อมูลให้ต้องยินยอมทางอ้อม ซึ่งเจ้าของข้อมูลจะไม่มีทางเลือกอื่นใดได้ ดังนั้น หากข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องกับความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลรวมไปอยู่กับสัญญาหลักแล้ว ก็จะทำให้เจ้าของข้อมูลไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธการให้ความยินยอมได้เนื่องจากเกรงว่าผู้ควบคุมข้อมูลอาจปฏิเสธการทำสัญญาหรือให้บริการอื่นแก่เจ้าของข้อมูล ดังนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าความยินยอมที่มีเงื่อนไขถือว่าเป็นความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน นอกจากนี้ ในการขอความยินยอมจะต้องให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะเลือกว่าจะให้ความยินยอมในเรื่องใดบ้าง ซึ่งหากการขอความยินยอมในครั้งใด ๆ เป็นการขอความยินยอมที่ไม่ให้เจ้าของข้อมูลสามารถเลือกที่จะให้หรือไม่ให้ความยินยอมในเรื่องใด ๆ จะถือว่าการขอความยินยอมในครั้งนั้น ๆ เป็นความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

³⁹ General Data Protection Regulation, Article 7: Conditions for consent

- ความยินยอมจะต้องมีลักษณะเจาะจง กล่าวคือ ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละครั้งอาจจะเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อหลายวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลให้ชัดเจนโดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องเป็นวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ควบคุมข้อมูลจะประมวลผลข้อมูลเกินกว่าวัตถุประสงค์ที่แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบไม่ได้ ทั้งนี้ หากเป็นการขอความยินยอมโดยมีหลายวัตถุประสงค์ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องให้เจ้าของข้อมูลเลือกให้ความยินยอมในแต่ละวัตถุประสงค์ได้

- เจ้าของข้อมูลจะต้องได้รับข้อมูลก่อนให้ความยินยอม กล่าวคือ การให้ข้อมูลก่อนที่จะขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเป็นสิ่งที่ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องทำก่อนการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ซึ่งการให้ข้อมูลนั้นจะทำให้เจ้าของข้อมูลสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการตัดสินใจได้ว่าตนจะให้ความยินยอมในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ดังนั้น หากเจ้าของข้อมูลไม่ได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอในการให้ความยินยอมครั้งใด ๆ การให้ความยินยอมในครั้งนั้นก็จะเป็นการให้ความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- การให้ความยินยอมจะต้องไม่มีลักษณะที่คลุมเครือในการที่จะแสดงความยินยอมของเจ้าของข้อมูล กล่าวคือ ในการให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลนั้นเจ้าของข้อมูลจะต้องมีการแสดงออกที่ชัดเจนว่าเจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูล โดยการให้ความยินยอมนั้นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแสดงออกโดยการทำเป็นลายลักษณ์อักษร การให้คำยินยอมโดยปากเปล่า หรือการให้ความยินยอมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

(2) ความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว)

ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสัญชาติ เชื้อชาติ ความคิดเห็นทางการเมือง ศาสนาลัทธิ หรือความเชื่อ หรือข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกสหภาพแรงงาน รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับพันธุกรรม หรือไบโอเมตริก (Biometric) ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการระบุตัวบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพบุคคล รสนิยมทางเพศ ถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่าห้ามผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการประมวลผลข้อมูลดังกล่าว แต่ทั้งนี้ หากเจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมที่ชัดแจ้งเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ได้

ทั้งนี้ ความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ได้นั้นจะต้องเป็นการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง ซึ่งความยินยอมโดยชัดแจ้งนั้นจะต้องเป็นลักษณะของการที่เจ้าของข้อมูลแสดงออกอย่างชัดเจน กล่าวคือ เจ้าของข้อมูลจะต้องมีการระบุข้อความให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร หรือลงนามในเอกสารบนระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ การสื่อสารระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลและเจ้าของข้อมูลผ่านทาง การส่งข้อความ (SMS) ก็ถือเป็นการขอความยินยอมและเป็นการให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งได้

3.1.5 การถอนความยินยอมตาม GDPR

การถอนความยินยอมได้ระบุไว้ในมาตรา 7 ของ GDPR ซึ่งระบุไว้ว่าเจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะถอนความยินยอมเวลาใดก็ได้ แต่การถอนความยินยอมดังกล่าวนั้นจะไม่ส่งผลต่อการประมวลผลข้อมูลที่ทำโดยความยินยอมที่ให้ไว้ชอบด้วยกฎหมายแต่ถอนถอนภายหลัง โดยเจ้าของข้อมูลจะต้องได้รับข้อมูลอันเกี่ยวเนื่องกับการถอนความยินยอมก่อนการให้ความยินยอม การถอนความยินยอมนั้นต้องทำได้ง่ายเช่นเดียวกับการให้ความยินยอม ซึ่งมีสาระสำคัญที่ตรงกับสิทธิในการถอนความยินยอมตามความในมาตรา 19 วรรคห้าของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

ทั้งนี้ ในการถอนความยินยอมนี้กฎหมายก็ไม่ได้ระบุไว้ว่าการถอนความยินยอมต้องกระทำโดยวิธีการเดียวกันกับการขอความยินยอมแต่อย่างใด ดังนั้น การถอนความยินยอมจึงควรกระทำได้โดยง่ายและการถอนความยินยอมจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลในภายหลัง โดยหากผู้ควบคุมข้อมูลไม่ได้ให้สิทธิเจ้าของข้อมูลในการถอนความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้แล้วนั้นก็จะถือว่าการให้ความยินยอมดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นการให้ความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการให้ข้อมูลเรื่องการถอนความยินยอมถือเป็นเงื่อนไขในการขอความยินยอม ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการถอนความยินยอมก่อนที่จะขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลทุกครั้ง

โดยหลังจากที่เจ้าของข้อมูลได้ถอนความยินยอมที่ได้ให้ไว้แล้วจะทำให้ผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลโดยใช้ฐานความยินยอมต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตามการถอนความยินยอมที่เกิดขึ้นจะไม่กระทบถึงการประมวลผลข้อมูลที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการถอนความยินยอม หากผู้ควบคุมข้อมูลไม่มีฐานความชอบด้วยกฎหมายอื่นในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลก็มีหน้าที่จะต้องลบข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้ประมวลผลไปโดยใช้ฐานความยินยอมรวมถึงจะต้องหยุดดำเนินการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวในทันที

3.2 การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้ GDPR

เช่นเดียวกับกระบวนการทำสัญญาสัญญาประกันภัยในประเทศไทย การทำสัญญาประกันภัยในสหภาพยุโรปจะมีการจัดเก็บรวบรวมและเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าเป็นจำนวนมาก โดยผู้เอาประกันภัยและผู้ให้บริการของผู้เอาประกันภัย (รวมถึงผู้ดูแลบุคคลที่สาม) จะมีการจัดเตรียมและการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันเป็นประจำ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลระดับสูงมักเกิดขึ้นข้ามเขตแดนของประเทศ ดังนั้นจึงอาจทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเสี่ยงต่อการถูกละเมิดความปลอดภัยโดยเจตนาหรือโดยประการใด ๆ และเนื่องจากผลิตภัณฑ์ทางประกันภัยจำนวนมากมักต้องใช้ข้อมูลส่วนตัวของผู้เอาประกันภัยทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับประกันภัยหรือไม่ก็ตาม รวมถึงในกรณี

ที่เป็นไปเพื่อดำเนินการในเวลาที่มีการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางส่วนบุคคล เช่น การประกันภัยการเดินทางและการประกันภัยบ้าน โดยเมื่อ GDPR ได้มีผลบังคับใช้ไปตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2561 นั้นก็ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจรายต่าง ๆ จะต้องมีการใช้มาตรการควบคุมและการป้องกันข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการที่ต้องปฏิบัติตามประจำวันอันถือเป็นความท้าทายอันใหญ่หลวง โดยได้มีการกำหนดโทษเอาไว้หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามอาจส่งผลให้ต้องเสียค่าปรับจำนวนมาก (สูงสุดถึง 20,000,000 ยูโร หรือ 4% ของผลประกอบการประจำปี) รวมถึงอาจจะมีความเสียหายด้านชื่อเสียงเกิดขึ้นได้อีกด้วย⁴⁰

GDPR ไม่เพียงใช้กับธุรกิจที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Area) แต่ยังรวมถึงกับการใช้ในการประมวลผลข้อมูลเพื่อดำเนินการโดยบริษัทภายนอกถ้ามีสำนักงานอยู่ในเขตหรือเข้ามาเสนอสินค้าหรือบริการในเขตสำหรับบุคคลทั่วไป

ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย

ในภาคธุรกิจประกันภัยมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมาก ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัย ดังนั้น ธุรกิจประกันภัยต่าง ๆ ของประเทศที่ถูกบังคับใช้ด้วย GDPR จึงมักจะดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยของตน

- อัปเดตข้อมูลส่วนบุคคล หรือลบทิ้งในกรณีที่ไม่ต้องการใช้หรือไม่ต้องการข้อมูลเหล่านั้นอีกต่อไป
- ระบุข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) ให้ชัดเจน เช่น ข้อมูลในการประกันอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพ และในข้อมูลทางการแพทย์ โดยจะต้องมีการป้องกันที่มากกว่าการปกป้องคุ้มครองข้อมูลปกติทั่วไป

ทั้งนี้ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2018 รัฐบาลอังกฤษได้ตกลงที่จะอนุญาตให้มีการประมวลผลข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) บางประเภทได้ ถ้าหากการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้นจำเป็นสำหรับการทำประกันภัย เช่น วัตถุประสงค์ของการประกันภัย รวมไปถึงการให้คำแนะนำ การจัดจำหน่าย การพิจารณารับประกันภัย การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ภายใต้สัญญาประกันภัยหรือสัญญาประกันภัยต่อ

⁴⁰ Brain Morrissey John O'Donnell and Niamh Mulholland, "The GDPR and key challenges faced by the Insurance industry

- พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพนักงานของบริษัทว่าข้อมูลเหล่านี้อาจรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) หรือไม่

- ตรวจสอบการใช้ “Profiling” GDPR

กำหนดว่าต้องทำชัดเจนว่าบุคคลใด ๆ นั้นไม่สามารถอยู่ภายใต้ข้อกำหนดในการทำ Profiling อย่างไรก็ตามมันเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทราบว่าข้อกำหนดนี้จะไม่ถูกใช้ในการสร้างสัญญา⁴¹

ดังนั้น วิธีการทำประกันภัยแบบเดิมมีแนวโน้มที่จะยังคงได้รับการอนุญาตต่อไป แต่จากมุมมองในเชิงธุรกิจนั้นการใช้ Profiling เพื่อกำหนดเป้าหมายคนบางคนกับการตลาดอาจเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดของ GDPR ดังนั้นผู้รับประกันภัยจึงจะต้องได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการที่จะใช้ Profiling เพื่อจะจัดทำการดังกล่าวต่อไป

เหตุผลโดยชอบด้วยกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

หากผู้รับประกันภัยยังใช้คำยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ ผู้รับประกันภัยจะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการจัดทำเอกสารการให้ความยินยอมอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ความยินยอมเดิมที่เคยได้รับจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายใหม่ ทั้งนี้ หากความยินยอมที่ได้รับมาจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมาก่อนหน้านี้มีความไม่สอดคล้องกับ GDPR ผู้รับประกันภัยจะต้องดำเนินการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอีกครั้ง หรือตรวจสอบว่ามีฐานการประมวลผลข้อมูลอื่นที่คุณสามารถดำเนินการแทนได้หรือไม่ เช่น การการประมวลผลนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามสัญญาหรือเพื่อเป็นการประมวลผลเพื่อเหตุผลทางธุรกิจที่ถูกกฎหมายหรือไม่ ซึ่งฐานการประมวลผลทั้งสองฐานนี้อาจนำไปใช้กับข้อมูลของผู้ทำประกันภัยในภาคธุรกิจประกันภัยได้ ทั้งนี้ ผู้รับประกันภัยจะต้องบันทึกเหตุผลดังกล่าวในการดำเนินการด้วย

การใช้นโยบายความเป็นส่วนตัวตาม GDPR

⁴¹ Simon Cooper and Mehmet Achik-El “Is the Insurance industry prepared for GDPR?” <https://s3.amazonaws.com/documents.lexology.com/00bd7c06-e47f-415b-8099-5247128ca21d.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAVYILUYJ754JTDY6T&Expires=1592409520&Signature=DADJz3w4RHxexYeam0%2BkaZfU2y0%3D>

- การเพิ่มนโยบายความเป็นส่วนตัวลงในเว็บไซต์และอีเมลของผู้รับประกันภัย ทั้งนี้ หากมีการประกาศใช้นโยบายความเป็นส่วนตัวอยู่แล้ว ผู้รับประกันภัยก็ควรจะอัปเดตนโยบายความเป็นส่วนตัวดังกล่าว เพื่อให้มีความชัดเจนว่าผู้รับประกันภัยได้มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมอย่างไร ทั้งนี้ อาจจะทำผ่านแบบสอบถามออนไลน์หรือแพลตฟอร์มที่ใช้ในการตรวจสอบการเก็บข้อมูล

- หากผู้รับประกันภัยต้องมีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากบุคคลที่สาม เช่น โบรกเกอร์หรือผู้รวบรวมข้อมูลอื่น ผู้รับประกันภัยจะต้องแน่ใจว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นทราบที่ผู้รับประกันภัยกำลังจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเขา รวมถึงจะต้องพิจารณาแก้ไขสัญญาที่ทำกับบุคคลที่สามด้วยเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลเหล่านั้นได้ดำเนินการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างถูกต้อง⁴²

การแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลและการควบคุมเพื่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- ผู้รับประกันภัยจำนวนมากจำเป็นต้องให้ข้อมูลกับผู้ให้บริการต่าง ๆ หรือบุคคลที่สาม เช่น การใช้บริการบุคคลภายนอกในส่วนของงานพิจารณาค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวจะต้องพิจารณาว่าฝ่ายใดที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประมวลผลข้อมูลและผู้ควบคุมหรือผู้ควบคุมข้อมูลรวม เนื่องจากหากมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลใด ๆ เกิดขึ้น เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะฟ้องร้องผู้ควบคุมข้อมูลหรือประมวลผลข้อมูลได้

- ผู้รับประกันภัยต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าสัญญาที่ได้ทำกับบุคคลภายนอก เช่น ตัวแทนพิจารณารับประกันภัย หรือผู้ให้บริการภายนอก ซึ่งอาจมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผล ได้จัดทำขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลตามที่ GDPR ได้กำหนดไว้

- หากมีการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลกับบุคคลที่สามผู้รับประกันภัยจะต้องพิจารณาขอให้บุคคลที่สามกรอกแบบสอบถามเพื่อยืนยันว่าพวกเขาได้รับทราบและปฏิบัติตามความรับผิดชอบของพวกเขาตามที่ GDPR กำหนดไว้ รวมไปถึงหน้าที่ในการรายงานการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลและการแจ้งการเปลี่ยนแปลงของระบบจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล

⁴² Luke Irwin, “A guide to the GDPR for insurance companies.” <https://www.itgovernance.co.uk/blog/a-guide-to-the-gdpr-for-insurance-companies>

- หากผู้รับประกันภัยมีการโอนข้อมูลไปยังประเทศที่อยู่ภายนอกสหภาพยุโรป ผู้รับประกันภัยจะต้องพิจารณาก่อนว่าประเทศเหล่านั้นเป็นประเทศที่ถูกยกเว้นไม่ให้อำนาจการโอนข้อมูลส่วนบุคคลออกไปยังประเทศดังกล่าวหรือไม่ หากพิจารณาแล้วว่าไม่ใช่การโอนข้อมูลจึงจะถือว่ากระทำถูกต้องแล้ว

การจัดการและการรายงานการละเมิดการคุ้มครองข้อมูล

- ผู้รับประกันภัยจะต้องตรวจสอบให้ชัดเจนว่ามีการใช้ระบบแจ้งการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลต่อหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องภายใน 72 ชั่วโมงหลังจากทราบว่ามีการละเมิดความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล และต้องแจ้งเจ้าของข้อมูลโดยไม่ชักช้าในสถานการณ์ที่กำหนดหรือไม่ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้รับประกันภัยที่จะทบทวนนโยบายและขั้นตอนดังกล่าว

- ผู้รับประกันภัยจะต้องบันทึกเหตุการณ์การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น รวมถึงรายละเอียดของการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น และวิธีการและขั้นตอนที่จะดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ดังกล่าว

- ผู้รับประกันภัยจะต้องพิจารณานำทางลดความเสี่ยงทางด้านประกันภัยและความเสี่ยงด้านไซเบอร์ เพื่อเป็นการป้องกันที่เพิ่มเติมขึ้น

เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล

- ผู้รับประกันภัยจะต้องมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- ผู้รับประกันภัยจะต้องประเมินว่าตนเองจำเป็นต้องถูกเรียกร้องให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลหรือไม่ หรือผู้รับประกันภัยอาจดำเนินการแต่งตั้งผู้ควบคุมข้อมูลขึ้นเองเลยก็ได้

กระบวนการในการจัดการกับการสิทธิของเจ้าของข้อมูล⁴³

- ในปัจจุบันการทำเรื่องขอเข้าถึงข้อมูลนั้น (Subject Access Request (SAR)) จะต้องค่าธรรมเนียมและผู้รับประกันภัยจะต้องติดต่อกลับภายใน 40 วัน แต่ทั้งนี้เนื่องจากข้อกำหนดของ GDPR กำหนดว่าการขอเข้าถึง

⁴³ Insurance Europe, “GDPR: What are your rights as a consumer?” https://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/GDPR%20%20What%20are%20your%20rights%20as%20a%20consumer_0.pdf

ข้อมูลนั้นสามารถทำได้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ และจะต้องดำเนินการติดต่อกลับโดยไม่ชักช้า ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะต้องกระทำภายในระยะเวลา 1 เดือน

- ผู้รับประกันภัยจึงจะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลรู้จักวิธีการจัดการกับ สิทธิของเจ้าของข้อมูล รวมถึงรู้จักวิธีการลบข้อมูลหากมีการร้องขอ และจัดเตรียมข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

โดยเมื่อพิจารณาแล้วการจัดการคำขอเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อ พิจารณาขอบเขตที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถร้องขอการเข้าถึงได้ประกอบด้วย:

- การบันทึกการโอนข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลไปยังประเทศที่อยู่นอกสหภาพยุโรป
- การป้องกันของผู้รับประกันภัย
- ระยะเวลาของการเก็บรักษาข้อมูล
- รายละเอียดการติดต่อของเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องลบข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ ซึ่งรวมถึงกรณีที่ ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่จำเป็นสำหรับจุดประสงค์ตามที่ถูกรวบรวมหรือจัดเก็บข้อมูล หรือเมื่อเจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลได้เพิกถอนความยินยอมสำหรับการใช้งานและไม่มีเหตุผลทางกฎหมายในการจัดเก็บข้อมูลเหลืออยู่
- ผู้ควบคุมข้อมูลสามารถป้องกันการลบได้เท่านั้นถ้าหากสามารถแสดงได้ว่าผู้ควบคุมข้อมูลมีความ จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับทางกฎหมายหรือเพื่อสร้างการใช้หรือปกป้องสิทธิในการเรียกร้องทางกฎหมาย

3.2.1 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของบริษัทประกันภัยที่อยู่ ภายใต้บังคับของ GDPR

ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญระหว่างบริษัทประกันภัยกับลูกค้า ดังนั้น การปกป้อง ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งพื้นฐานที่บริษัทประกันภัยจะต้องปฏิบัติ ซึ่งในธุรกิจประกันภัยนั้นจะต้องประมวลผล ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าในขั้นตอนของการคำนวณเบี้ยประกันภัยที่เหมาะสม เพื่อให้ในการจัดหาผลิตภัณฑ์ ประกันภัยที่เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าเหมาะสมกับความเสี่ยงที่ลูกค้ามี รวมถึงไปถึงการชำระค่าสินไหม ทดแทนในกรณีที่เกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัย⁴⁴

⁴⁴ Insurance Europe, “Insurance Europe comments on consent” <https://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/Comments%20on%20consent.pdf>

บริษัทประกันภัยในประเทศที่อยู่ใต้บังคับของ GDPR) จะต้องใช้ฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ GDPR กำหนดไว้เพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะใช้ฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลดังต่อไปนี้ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

ฐานความยินยอม ตามมาตรา 6 (1a) และมาตรา 9 (2a) สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษที่จำเป็นต้องใช้ในธุรกิจประกันภัยเช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพสำหรับการทำประกันสุขภาพ โดยการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าจะชำระค่าเบี้ยประกันภัยในราคาที่เหมาะสมกับความคุ้มครองที่ได้รับ รวมถึงการที่ลูกค้าจะได้รับการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลด้านการดูแลสุขภาพตามอัตราที่สัญญาประกันภัยได้กำหนดไว้

ฐานการปฏิบัติตามสัญญา ตามมาตรา 6 (1 b) สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งในระยะเวลาก่อนการเข้าทำสัญญาประกันภัยการเสนอราคาประกันภัยสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าร้องขอและระหว่างระยะเวลาของสัญญาประกันภัย เช่น เพื่อการชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยทรัพย์สิน

ฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย ตามมาตรา 6 (1c) สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายใด ๆ ที่กำหนดให้บริษัทประกันภัยจะต้องปฏิบัติตาม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน กฎหมายภาษี เป็นต้น

ฐานการปฏิบัติเพื่อประโยชน์อันชอบธรรม ตามมาตรา 6 (1f) สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันการฉ้อโกงประกันภัยและการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ได้มีองค์กรที่ชื่อว่า Insurance Europe⁴⁵ พยายามที่จะต้องการให้ข้อมูลแก่บริษัทประกันภัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกิจประกันภัย รวมถึงพยายามที่จะสร้างความชัดเจนให้มากขึ้นโดยจัดตั้ง Working Party ที่จะสร้างความเชื่อมั่นทางกฎหมายให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้มาตรา 8 (2a) ของ Data Protection Directive 95/46/EC ฉบับปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้ฐานความยินยอมเป็นฐานทางกฎหมายเพียงฐานเดียวเท่านั้นที่บริษัทประกันภัยจะสามารถใช้เพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ได้สำหรับการประเมินความเสี่ยงใด ๆ เพื่อการเสนอสัญญาประกันภัย ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้เป็นกรณีที่ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 9 (2a) ของ GDPR ทั้งนี้ บริษัทประกันภัย

⁴⁵ Insurance Europe is the European insurance and reinsurance federation. Through its 35-member bodies - the national insurance associations — Insurance Europe represents all types of insurance and reinsurance undertakings, eg panEuropean companies, monoliners, mutuals and SMEs. Insurance Europe, which is based in Brussels, represents undertakings that account for around 95% of total European premium income. Insurance makes a major contribution to Europe's economic growth and development. European insurers generate premium income of €1 200bn, directly employ 985 000 people and invest nearly €9 900bn in the economy.

อาจสามารถเข้ามาตรา 9 (2f) เพื่อประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) สำหรับการใช้อย่างเหมาะสมหรือการดำเนินการเรียกช่องทางกฎหมายได้⁴⁶

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ประเภทที่เป็นข้อมูลสุขภาพ เป็นสิ่งพื้นฐานที่จำเป็นต้องทำซึ่งเป็นนโยบายของการรับประกันภัย เช่น การรับประกันภัยสุขภาพ หรือ การรับประกันภัยประเภทการประกันชีวิต ซึ่งบริษัทผู้รับประกันภัยจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสุขภาพของลูกค้า เพื่อการคำนวณค่าเบี้ยประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ในอนาคตกับผู้ป่วยที่ก่อกรรมกรรม (เจ้าของข้อมูล) รวมไปถึงเพื่อการดำเนินการเพื่อชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกค้า ซึ่งหากไม่มีข้อมูลเหล่านี้บริษัทประกันภัยจะไม่สามารถให้บริการตามที่ลูกค้าร้องขอได้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการตามสัญญาประกันภัยหรือการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการให้บริการตามสัญญาประกันภัย จะมีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ได้นั้นจึงขึ้นอยู่กับความยินยอมของลูกค้าผู้ขอเอาประกันภัยนั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตาม ฐานความยินยอมนี้ก็ไม่ได้เป็นฐานทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) สำหรับการพิจารณารับประกันภัยการพิจารณาความเสี่ยงในธุรกิจประกันภัย ซึ่งข้อความดังกล่าวข้างต้นนี้มีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามที่บัญญัติของ GDPR ซึ่งได้มีการเน้นย้ำถึงฐานความยินยอมซึ่งเป็นฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไว้ โดยตาม Recital 32 ของ GDPR กำหนดว่า ความยินยอมจะต้องได้รับโดยความชัดเจนและมีความอิสระ มีการระบุวัตถุประสงค์ที่เป็นการเฉพาะเจาะจง และจะต้องแจ้งข้อมูลให้เจ้าของข้อมูลทราบอย่างชัดเจน ไม่มีเนื้อหาที่กำกวมทำให้เจ้าของข้อมูลเข้าใจผิด ทั้งนี้ ตาม โดยตาม Recital 42 ได้กล่าวไว้ว่า หากเจ้าของข้อมูลไม่มีสิทธิเลือกที่จะไม่ให้ความยินยอมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือสิทธิที่จะไม่ให้ความยินยอมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การไม่รู้ข้อมูลที่เพียงพอในการที่จะให้ความยินยอมในเรื่องนั้น ๆ การไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธหรือเพิกถอนการให้ความยินยอมอย่างเป็นอิสระ ไม่ควรถือว่าความยินยอมที่เจ้าของปราศจากสิทธิดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเป็นการให้ความยินยอมโดยอิสระที่ชอบด้วยกฎหมายตาม Recital 43 ยังกล่าวไว้อีกว่าการให้ความยินยอมนั้นจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการให้ความยินยอมที่ไม่เป็นอิสระ หากการขอความยินยอมในครั้งนั้น ๆ ไม่ได้มีความจำเป็นไปเพื่อการดำเนินการตามสัญญา หรือการให้บริการใด ๆ กล่าวคือ แม้ไม่ได้รับความยินยอมก็ยังคงให้บริการหรือปฏิบัติตามสัญญาได้ก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้นในมาตรา 7 (4) GDPR ยังได้กล่าวไว้อีกว่าการประเมินว่าได้รับการได้รับความยินยอมนั้นเป็นไปอย่างอิสระสูงสุดหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า การปฏิบัติตามสัญญา

⁴⁶ Insurance Europe “Insurance Europe comments on consent” <https://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/Comments%20on%20consent.pdf>

รวมถึงการให้บริการนั้นเป็นเงื่อนไขของการให้ความยินยอมหรือไม่อีกด้วย ดังนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ระบุไว้ข้างต้นเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าหนึ่งในองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับฐานความยินยอมที่จะมีผลบังคับใช้คือจะต้องได้รับอย่างอิสระ⁴⁷

การเข้าทำสัญญาประกันภัยหรือการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยนั้นได้นั้นจะขึ้นอยู่กับ การให้ความยินยอมของผู้เอาประกันภัย แต่ทั้งนี้ หากการให้ความยินยอมดังกล่าวเป็นเงื่อนไขของการเข้าทำสัญญาหรือ การปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยนั้นอาจทำให้การยินยอมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะหมายความว่าบริษัท ประกันภัยจะไม่สามารถใช้ความยินยอมสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ได้อีกต่อไป นอกจากนี้หากผู้เอาประกันภัยตัดสินใจเพิกถอนความยินยอมในการประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแล้ว (ข้อมูลอ่อนไหว) อาจส่งผลให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของ สัญญาประกันได้อีกด้วย

ทั้งนี้ Working Party ได้ให้ความเห็นไว้ว่าประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นก่อให้เกิดความกังวลอย่างมาก เกี่ยวกับผลที่ตามมาในทางปฏิบัติของธุรกิจประกันภัย การตีความเกี่ยวกับความถูกต้องตามกฎหมายและการเพิกถอนคำยินยอมอาจมีผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยและผู้ถือกรมธรรม์ในภายหลังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตาม มาตรา 7 (4) ของ GDPR ที่ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับความยินยอม ดังนั้น บริษัทประกันภัยจึงควรกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับความยินยอมไว้ กล่าวคือ หากการประมวลผลข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของสัญญาแล้ว ก็จะต้องถือว่าความยินยอมดังกล่าวเป็นความยินยอมที่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับบริษัทประกันภัยนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการชี้แจงในแนวทางที่ต้องระบุไว้ว่าความยินยอมที่ผู้เอาประกันภัยให้ไว้สำหรับการประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) หรือข้อมูลด้านสุขภาพนั้นไม่สามารถแก้ไขได้ในขั้นตอน ก่อนระยะเวลาการทำสัญญาประกันภัยและในระหว่างระยะเวลาของการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยนั้น โดยจะต้องไม่ถือว่าเป็นความยินยอมที่ไม่ชอบด้วยด้วยกฎหมายหรือเป็นความยินยอมที่ได้มาโดยไม่อิสระ⁴⁸

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2020 ได้มีประเทศที่อยู่ในสหภาพยุโรป กล่าวคือ สาธารณรัฐมอลตา ได้มีประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่เพื่อมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลสุขภาพ

⁴⁷ The European Data Protection Board “Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679” https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf

⁴⁸ Insurance Europe, “Insurance Europe’s contribution to the Article 29 Working Party consultation on draft guidelines on consent” <https://www.insuranceurope.eu/sites/default/files/attachments/Comments%20on%20consent.pdf>

เพื่อวัตถุประสงค์สำหรับธุรกิจประกันภัยขึ้น⁴⁹ โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวมีชื่อว่า Legal Notices 107 of 2020 Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulations⁵⁰ (“Legal Notice 2020”) ซึ่ง Legal Notice 2020 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลสุขภาพเพื่อวัตถุประสงค์สำหรับธุรกิจประกันภัยที่มีผลบังคับใช้ก่อนแล้ว กล่าวคือ SUBSIDIARY LEGISLATION 586.10 PROCESSING OF DATA CONCERNING HEALTH FOR INSURANCE PURPOSES REGULATIONS⁵¹ (“Legal Notice 2018”) ซึ่งขอบเขตและวัตถุประสงค์ของ Legal Notice 2018 นั้นมีขึ้นเพื่อเพิ่มเงื่อนไขในการประมวลผลข้อมูลสุขภาพสำหรับธุรกิจประกันภัย กล่าวคือ Legal Notice 2018 ได้กำหนดเงื่อนไขในการประมวลผลข้อมูลสุขภาพโดยชอบด้วยกฎหมายไว้ กล่าวคือ การประมวลผลข้อมูลสุขภาพจะชอบด้วยกฎหมายเมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นและได้สัดส่วนสำหรับวัตถุประสงค์ของการทำประกันภัยในธุรกิจประกันภัย หรือเมื่อผู้ควบคุมข้อมูลไม่สามารถที่จะคาดหวังได้ว่าจะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือเมื่อผู้ควบคุมข้อมูลไม่ได้คาดหมายว่าเจ้าของข้อมูลจะปฏิเสธการให้ความยินยอม

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากฐานในการประมวลผลข้อมูลสุขภาพตามที่ Legal Notice 2018 กำหนดไว้แล้วก็จะยังเห็นได้ว่าฐานการประมวลผลข้อมูลสุขภาพซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ตาม GDPR นั้นก็ยังคงต้องอาศัยฐานความยินยอมอยู่ กล่าวคือ หากบริษัทประกันภัยต้องการจะประมวลผลข้อมูลสุขภาพของลูกค้า บริษัทประกันภัยยังคงจะต้องขอความยินยอมจากลูกค้าผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก่อนที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้ารายนั้น ๆ เช่นเดียวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งตามกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ของประเทศไทยนั้นก็ได้กำหนดไว้ในมาตรา 26 เช่นเดียวกันว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวนั้นผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้ฐานความยินยอมนี้ก็เกิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลก็มีสิทธิตามกฎหมายที่จะถอนความยินยอมได้

⁴⁹ Philip Mifsud, Erika Gabarretta “Health data processed for insurance purposes – amendments to the Subsidiary Legislation 586.10” <https://ganadoadvocates.com/resources/publications/health-data-processed-for-insurance-purposes/>

⁵⁰ L.N. 107 of 2020 DATA PROTECTION ACT (CAP. 568) Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulations, 2020 <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=30041&l=1>

⁵¹ LEGAL NOTICE 178 of 2018 SUBSIDIARY LEGISLATION 586.10 PROCESSING OF DATA CONCERNING HEALTH FOR INSURANCE PURPOSES REGULATIONS <https://idpc.org.mt/en/Legislation/SL%20586.10.pdf>

และตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า Legal Notice 2020 ได้ประกาศใช้บังคับเพื่อที่จะการแก้ไข Legal Notice 2018 ซึ่งเป็นกฎระเบียบเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลสุขภาพเพื่อวัตถุประสงค์สำหรับธุรกิจประกันภัยที่มีผลบังคับใช้ก่อนแล้ว โดยการประกาศใช้ Legal Notice 2020 นี้ได้สร้างความชัดเจนให้กับ การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับธุรกิจประกันภัยของสาธารณรัฐมอลตาได้กำหนดไว้มากขึ้น กล่าวคือ Legal Notice 2020 นี้ได้กำหนดว่าการประมวลผลข้อมูลสุขภาพนั้นให้ถือว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ที่สำคัญ เมื่อการประมวลผลนั้นจำเป็นต่อวัตถุประสงค์ของธุรกิจประกันภัย หรือในกิจการประกันภัย ซึ่งใน การประมวลผลข้อมูลนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

โดยในข้อ 2 ของ Legal Notice 2018 ได้กำหนดไว้ว่า คำว่า “ธุรกิจประกันภัย” ที่ปรากฏอยู่ใน Legal Notice 2018 นี้ให้ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ธุรกิจประกันภัย” ที่ปรากฏอยู่ใน Insurance Business Act⁵² ใน Part I PRELIMINARY ข้อ 2⁵³ ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า “ธุรกิจประกันภัย” ไว้ว่า

⁵² CHAPTER 403 INSURANCE BUSINESS ACT <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8870&l=1>

⁵³ "business of insurance" means the effecting and carrying out of contracts of insurance of such class or classes of long-term business or class or classes or part classes of general business as respectively specified in the Second Schedule and Part I of the Third Schedule, and, without prejudice to anything contained in any other law, includes -

(a) the effecting and carrying out, by a person not carrying on business of banking, of -

(i) contracts for fidelity bonds, performance bonds, administration bonds, bail bonds or customs bonds or similar contracts of guarantee, being contracts effected by way of business (and not merely incidentally to some other business carried on by the person affecting them) in return for the payment of one or more premiums;

(ii) capital redemption contracts based on actuarial calculation whereby, in return for single or periodic payments agreed in advance, commitments of specified duration and amount are undertaken;

(iii) contracts to manage the investments of pension funds, and, in relation to contracts to manage the investments of pension funds, the expression "a person not carrying on business of banking" includes "a person not carrying on investment services";

(b) any business carried on in connection with or ancillary to business of insurance;

(c) unless otherwise specified, business of reinsurance

“ธุรกิจประกันภัย” หมายถึง ผลกระทบหรือการดำเนินการของการจัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มของสัญญาประกันภัยในธุรกิจระยะยาว หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือหลายกลุ่ม หรือส่วนหนึ่งของธุรกิจประกันภัยทั่วไป ดังเช่นที่ระบุไว้ในตาราง 2⁵⁴ ตามลำดับ และ ส่วนที่ 1 ของตารางที่ 3⁵⁵ และปราศจากการทำให้เสื่อมเสียถึงกรณีใด ๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมายอื่น รวมถึง

ก.) การมีผลบังคับและการดำเนินกิจการโดยบุคคลใดซึ่งไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร ซึ่งได้แก่

- สัญญาสำหรับข้อผูกพันความซื่อสัตย์ ข้อผูกพันของการกระทำ ข้อผูกพันเกี่ยวกับการประกันตัว หรือข้อผูกพันด้านวิชาชีพศัลยกรรม หรือสัญญาอื่นในทำนองเดียวกันกับการรับประกัน ซึ่งสัญญาได้รับผลกระทบโดยวิธีการของการดำเนินธุรกิจ (และไม่เพียงแต่การดำเนินการโดยเหตุบังเอิญต่อธุรกิจอื่น โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งกำลังส่งผลกระทบต่อพวกเขา) ในการคืนเงินจำนวนหนึ่งหรือค่าเบี้ยประกันภัย

- สัญญาใถ่ถอนกรมธรรม์ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย โดยที่ การคืนสำหรับที่ตกลงจ่ายล่วงหน้างวดเดียวหรือเป็ยรายงวด ข้อผูกมัดที่กำหนดเรื่องระยะเวลาและจำนวนเงินที่ถูกผูกมัด

- สัญญาเพื่อการจัดการการลงทุนของกองทุนบำนาญและที่เกี่ยวข้องกับสัญญาจัดการการลงทุนบำนาญลักษณะที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องไม่ดำเนินธุรกิจธนาคาร รวมถึงบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ให้บริการด้านการลงทุน

ข.) ธุรกิจใด ๆ ที่ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับหรือเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจประกันภัย

ค.) เว้นแต่จะถูกระบุไว้แตกต่างจากนี้หรือธุรกิจการรับประกันภัยต่อ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการประมวลผลข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะที่สำคัญนั้นเป็นหนึ่งในฐานการประมวลผลข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ฐานหนึ่งที่ GDPR มาตรา 9 (2) (g) ได้กำหนดไว้เช่นกัน ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าเมื่อ Legal Notice 2020 ได้บังคับใช้แล้วก็จะส่งผลให้ธุรกิจประกันภัยในสาธารณรัฐมอลตานั้นสามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลสุขภาพของลูกค้าได้โดยไม่ต้องอ้างอิงความยินยอมของเจ้าของข้อมูลแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกฎหมายต่างประเทศฉบับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น GDPR และ Legal Notice 2020 แล้วจะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงคำว่า “ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ” ไว้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาต่อไปว่าคำว่า “ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ” มีขอบเขตความหมายเช่นไร ทั้งนี้ เนื่องจากตามพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ของประเทศไทยนั้นก็ได้มีการกำหนด

⁵⁴ SECOND SCHEDULE (Article 5) LONG TERM BUSINESS of Insurance Business Act

⁵⁵ PART I - CLASSES of THIRD SCHEDULE (Articles 5 and 7) of Insurance Business Act

ข้อยกเว้นของการประมวลผลข้อมูลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) โดยยกเว้นไม่ต้องใช้ฐานความยินยอมไว้ในมาตรา 26 (5) (จ) เช่นกัน

โดยใน Data Protection Act 2018 PART 2 Substantial public interest conditions⁵⁶ ได้กำหนดไว้ว่าการประกันภัยเป็นหนึ่งในเงื่อนไขของประโยชน์สาธารณะที่สำคัญตาม Data Protection Act 2018 ซึ่งคำว่า “ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ” นั้นไม่ได้มีกำหนดไว้ใน Data Protection Act 2018 หรือ General Data Protection Regulation (GDPR) แต่อย่างไร⁵⁷

แต่ทั้งนี้ คำว่า “ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ” หมายถึง ประโยชน์สาธารณะเหล่านั้นจะต้องเป็นประโยชน์โดยแท้จริงและเป็นสาระสำคัญ โดยในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) นั้นจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น รวมถึงในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) นี้จะต้องกระทำโดยความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้นอีกด้วย⁵⁸ โดยประโยชน์สาธารณะที่สำคัญนี้ก็ครอบคลุมไปถึงสาธารณะประโยชน์และสิ่งที่ดีของสังคม การค้า การพาณิชย์ ซึ่งประโยชน์ส่วนบุคคลก็จะไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ในการพิจารณาถึงเหตุผลของประโยชน์สาธารณะที่สำคัญนั้นก็แตกต่างจากประโยชน์ส่วนบุคคลโดยสิ้นเชิง

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลของประโยชน์สาธารณะที่สำคัญนั้นก็ก็จะไม่สามารถพิจารณาถึงประโยชน์ส่วนบุคคลได้ แต่บุคคลทุกคนล้วนมีประโยชน์ส่วนตัวได้เช่นกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในการประมวลผลข้อมูลแต่ละครั้งนั้นไม่จำเป็นต้องแจกแจงหรือระบุเหตุของการประมวลผลข้อมูลเป็นราย ๆ ไป หากในการประมวลผลข้อมูลแต่ละครั้งนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในการประมวลผล

⁵⁶ “Data Protection Act 2018” <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/schedule/1/part/2>

⁵⁷ Information Commissioner’s Office “What are the substantial public interest conditions?” <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the-substantial-public-interestconditions/#:~:text=Substantial%20public%20interest%20means%20the,wider%20benefits%20of%20your%20processing.>

⁵⁸ Information Commissioner’s Office “What are ‘reasons of substantial public interest?’” <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the-substantial-public-interestconditions/#:~:text=Substantial%20public%20interest%20means%20the,wider%20benefits%20of%20your%20processing.>

ข้อมูลแต่ละครั้งจะต้องสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นการกระทำภายใต้เงื่อนไขของความจำเป็นที่แท้จริงสำหรับวัตถุประสงค์และเพื่อให้เป็นไปตาม

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าหากประเทศไทยมีการประกาศใช้กฎหมาย หรือกฎระเบียบใด ๆ เพื่อจะกำหนดว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ในธุรกิจ ประกันภัยให้ถือว่าเป็นการดำเนินการไปเพื่อประโยชน์สาธารณะที่สำคัญก็จะทำให้บริษัทประกันภัยซึ่งอยู่ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลสามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) หรือข้อมูลสุขภาพของลูกค้าได้โดยไม่ต้องอาศัยฐานความยินยอมแต่อย่างใดเช่นเดียวกับที่สาธารณรัฐมอลตาได้ประกาศบังคับใช้ Legal Notice 2018 และ Legal Notice 2020 ตามลำดับ ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทยนี้ก็ได้มีการกำหนดเรื่องประโยชน์สาธารณะที่สำคัญไว้ในมาตรา 26 (5) (จ) เช่นเดียวกันซึ่งน่าจะปรับใช้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับสาธารณรัฐมอลตาได้ และจะเป็นประโยชน์กับการดำเนินธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)

ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป สาธารณรัฐมอลตา และประเทศไทย

<p>สหภาพยุโรป</p> <p>General Data Protection Regulation (GDPR)</p>	<p>สาธารณรัฐมอลตา</p> <p>Legal Notices 107 of 2020 Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulations</p>	<p>ประเทศไทย</p> <p>พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562</p>
<p>มาตรา 9 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว)</p> <p>การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) เช่น ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทาง ศาสนาหรือปรัชญา การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลไบโอเมตริกซ์ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ หรือพฤติกรรมทางเพศนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลดังกล่าวได้ เว้นแต่ การประมวลผลข้อมูลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันสิทธิและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลด้วย</p>	<p>ข้อ 4. (1) การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพให้ถือว่าเป็นประโยชน์สาธารณะที่สำคัญเมื่อการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต่อวัตถุประสงค์ของธุรกิจ ประกันภัย และการประมวลผลข้อมูลจะต้องเหมาะสม และกระทำด้วยวิธีการที่เหมาะสมและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูล</p>	<p>มาตรา 26 ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนา หรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ (5) เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ (จ) ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ โดยได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล</p>

3.2.2 การเพิกถอนความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ที่เกิดขึ้นในธุรกิจประกันภัยในประเทศที่อยู่ภายใต้บังคับของ GDPR

ตามที่ Recital 42 ของ GDPR ได้กำหนดไว้ว่าความยินยอมจะถือว่าไม่เป็นไปโดยอิสระ หากเจ้าของข้อมูลผู้ให้ความยินยอมไม่สามารถใช้สิทธิปฏิเสธการให้ความยินยอมหรือใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมได้ ทั้งนี้ การที่เจ้าของข้อมูลใช้สิทธิปฏิเสธการให้ความยินยอมหรือใช้สิทธิเพิกถอนความยินยอมนั้นจะต้องไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือเป็นผลเสียใด ๆ ต่อตัวเจ้าของข้อมูลอย่างเด็ดขาดแต่เนื่องจากในธุรกิจประกันภัยนั้นการที่ผู้ขอเอาประกันภัยใช้สิทธิปฏิเสธการให้ความยินยอมหรือใช้สิทธิเพิกถอนความยินยอมที่เคยได้ให้ไว้กับบริษัทประกันภัยนั้นอาจส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิเป็นลูกค้าหรือเป็นคู่สัญญาตามสัญญาประกันภัย เนื่องจากหากเจ้าของข้อมูลใช้สิทธิปฏิเสธการให้ความยินยอมหรือใช้สิทธิการถอนความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) แล้วจะทำให้บริษัทประกันภัยไม่สามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของเจ้าของข้อมูลต่อไปได้

กล่าวคือ เนื่องจากในธุรกิจประกันภัยนั้นมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของลูกค้า ดังนั้น ในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามในธุรกิจประกันภัยจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลอยู่เสมอ โดยหากเป็นระยะเวลาก่อนการเข้าทำสัญญาประกันภัยและเจ้าของข้อมูลได้ปฏิเสธที่จะให้ความยินยอมแก่บริษัทประกันภัยในการที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของตนแล้ว บริษัทประกันภัยก็ไม่อาจที่จะนำเสนอผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่เหมาะสมกับลูกค้าคนนั้น ๆ ได้ รวมถึงไม่อาจที่จะพิจารณาถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ของตัวลูกค้าเพื่อที่จะนำมาพิจารณาว่าบริษัทประกันภัยจะพิจารณารับลูกค้ารายดังกล่าวเป็นผู้เอาประกันภัยหรือไม่

ต่อมาในระหว่างอายุของสัญญาประกันภัยนั้นหากผู้เอาประกันภัยได้ใช้สิทธิเพิกถอนความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ที่เคยได้ให้ไว้ก่อนที่จะเข้าทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทประกันภัยนั้นแล้วต่อมาในระหว่างระยะเวลาอายุของสัญญาประกันภัย เจ้าของข้อมูลได้ใช้สิทธิตามกฎหมายที่จะเพิกถอนความยินยอมใด ๆ ที่เคยให้ไว้บริษัทประกันภัยเพื่อการประมวลผลข้อมูลตามที่วัตถุประสงค์ใด ๆ ที่เจ้าของข้อมูลได้เคยให้ความยินยอมไว้แล้วก็ตาม สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับบริษัทประกันภัยในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลก็คือบริษัทประกันภัยจะไม่สามารถจะดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) ของผู้เอาประกันภัยได้อีก ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทประกันภัยอาจจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยต่อไปได้ กล่าวคือ บริษัทประกันภัยจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ เช่น การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนให้เป็นไปตามที่สัญญาประกันภัยกำหนดหรือจัดการใด ๆ ตามสัญญาประกันภัยได้อีกต่อไป เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ศึกษาถึงทางปฏิบัติของบริษัทประกันภัยในประเทศ⁵⁹ ที่อยู่ภายใต้บังคับของ GDPR แล้วจะเห็นว่าบริษัทประกันภัยเหล่านั้นจะมีการประกาศใช้นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีเนื้อหาเป็นไปตามที่ GDPR กำหนดไว้ โดยในนโยบายดังกล่าวจะมีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะถูกจัดเก็บ การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล บุคคลที่จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกัน การถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลจากต่างประเทศ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล รายละเอียดการทำการตลาด รายละเอียดการติดต่อเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัท

โดยในการแจ้งฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะมีการแจ้งวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะถูกประมวลผล และฐานทางกฎหมายสำหรับการประมวลผลข้อมูล ทั้งนี้หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) จะมีการระบุแจ้งให้ทราบว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องให้ความยินยอมกับบริษัท และยังมีการแจ้งไว้ดีกว่าถ้าหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ความยินยอมกับบริษัท บริษัทอาจจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้ ในส่วนของสิทธิของเจ้าของข้อมูลนั้นมีการแจ้งไว้ว่าเจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะแจ้งให้บริษัทดำเนินการลบข้อมูลส่วนบุคคลของตน ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมที่ได้ให้ไว้ก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ยังระบุให้เจ้าของข้อมูลทราบไว้อีกด้วยว่าการที่บริษัทจำเป็นต้องลบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลภายหลังจากที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมนั้นจะส่งผลให้บริษัทไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ตามกรมธรรม์ประกันภัยได้ อาจส่งผลให้เป็นการจำเป็นต้องยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัยของเจ้าของข้อมูลที่ใช้สิทธิเพิกถอนกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าวอันเนื่องมาจากบริษัทไม่สามารถจะดำเนินการใด ๆ ที่เหมาะสมต่อไปได้โดยมีผลมาจากการที่ต้องลบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล นอกเหนือจากการระบุรายละเอียดต่าง ๆ ในนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละบริษัทแล้ว ในแบบฟอร์มคำขอความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ (ข้อมูลอ่อนไหว) นั้นยังมีการแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบว่าหากเจ้าของข้อมูลไม่ให้ความยินยอมอาจจะส่งผลให้บริษัทประกันภัยไม่สามารถจัดการข้อมูลหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้กับเจ้าของข้อมูลได้

⁵⁹ AXA - Global Healthcare EU) Limited “AXA Global Healthcare (EU) Limited Data Privacy Policy” <https://www.axaglobalhealthcare.com/globalassets/shared/documents/agh-eu-privacy-policy.pdf>

บทที่ 4

ฐานทางกฎหมายในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ในธุรกิจประกันภัยของบริษัทประกันภัยในประเทศไทย

ตามที่ได้อธิบายในบทที่ 2 (ในหัวข้อ 2.2) ว่าการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนทำสัญญาสัญญาประกันภัย (2.1) ระหว่างอายุสัญญาประกัน (2.2) และหลังจากที่สัญญาประกันสิ้นสุดลง (2.3) ด้วยเหตุนี้ ในบทที่ 4 นี้จึงจะวิเคราะห์ถึง “ฐานทางกฎหมาย” ที่บริษัทประกันภัยในประเทศไทยอาจเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนจะได้แสดงถึงอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอาศัยฐานความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของผู้เอาประกัน โดยเปรียบเทียบกับแนวทาง GDPR และสาธารณรัฐมอลตาที่ได้กล่าวในบทที่ 3 เพื่อนำไปสู่บทสรุปและข้อเสนอแนะในบทที่ 5 ต่อไป

4.1 การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลก่อนทำสัญญาประกันภัย

ก่อนที่จะทำสัญญาประกันภัยนั้นผู้เอาประกันภัยจะต้องกรอกข้อมูลต่าง ๆ ลงในใบคำขอเอาประกันภัย เพื่อเป็นการแถลงข้อความจริงให้แก่บริษัทประกันรับทราบข้อความจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เอาประกันภัยหรือทรัพย์สินที่เอาประกันภัย โดยข้อมูลของผู้เอาประกันภัยจะต้องระบุลงในใบคำขอเอาประกันภัยนั้นมีทั้งที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว ผู้เขียนมีความเห็นว่าบริษัทประกันภัยซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลสามารถอ้างฐานสัญญาเพื่อทำการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวได้ (4.1.1) ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวนั้นบริษัทประกันภัยอาจจะต้องขอความยินยอมโดยชัดแจ้งตามมาตรา 26 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ (4.1.2)

4.1.1 ฐานสัญญา: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

ในกระบวนการทำคำขอเอาประกันภัยผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะต้องกรอก และขณะเดียวกันบริษัทประกันภัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเช่น ชื่อ-นามสกุลของผู้เอาประกันภัย เลขที่บัตรประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของผู้เอาประกันภัย เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้เอาประกันภัย ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านหรือที่อยู่ปัจจุบันของผู้เอาประกันภัย สถานภาพการสมรสของผู้เอาประกันภัย อีเมลของผู้เอาประกันภัย อาชีพ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานของผู้เอาประกันภัย ลายมือชื่อของผู้เอาประกันภัย

นอกจากนี้ การเสนอขายกรรมธรรม์นั้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้เอาประกันภัยให้กับบริษัทในเครือหรือบริษัทที่เป็นพันธมิตรทางการค้ากับบริษัทประกันภัย ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลนี้ก็จะนำไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน กล่าวคือ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างบริษัทประกันภัย และบริษัทประกันชีวิตเพื่อให้แต่ละบริษัทมีข้อมูลของลูกค้าเพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการเสนอขายกรรมธรรม์ประกันภัยต่อไป

การดำเนินการข้างต้นนั้นเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญานั้น ด้วยเหตุนี้ บริษัทประกันภัยจึงสามารถอ้างมาตรา 24 (3) ของ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เป็นฐานในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 19 ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

4.1.2 ฐานความยินยอม: ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

นอกเหนือจากข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปตาม 4.1.1 แล้ว กระบวนการทำสัญญาประกันภัยยังมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันภัย เช่น โรคประจำตัว โรคภัยเรื้อรัง คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัย

โดยตามมาตรา 26 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวนั้นโดยหลักแล้วจะต้องขอความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แต่เนื่องจากสิทธิของเจ้าของข้อมูลตามที่ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้แล้วได้ให้สิทธิในการที่ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้สิทธิในการถอนการให้ความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้กับบริษัทประกันภัยได้ ซึ่งเมื่อลูกค้าผู้เอาประกันภัยใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมที่ได้ให้กับบริษัทประกันภัยแล้ว บริษัทประกันภัยก็ต้องหยุดดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลต่อไปทันที ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัทประกันภัยได้

4.2 การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างอายุสัญญาประกันภัย

ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยบริษัทประกันภัย บริษัทประกันภัยจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัย กล่าวคือ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เพื่อปฏิบัติการตามสัญญาประกันภัย

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าบริษัทประกันภัยซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลสามารถอ้างฐานสัญญาเพื่อทำการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวได้ (4.2.1) ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวนั้นบริษัทประกันภัยจะต้องขอความยินยอมโดยชัดแจ้งตามมาตรา 26 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ (4.2.2) รวมถึงเนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแล กล่าวคือ คปภ. นอกจากนี้บริษัทประกันภัยยังมีหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ๆ ที่ทำให้บริษัทประกันภัยจะต้องดำเนินการใด ๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยอีกด้วยเช่นกัน ดังนี้ เมื่อบริษัทประกันภัยมีหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามแล้วนั้นบริษัทประกันภัยซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลสามารถอ้างฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย ตามมาตรา 24 (6) ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เพื่อทำการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ (4.2.3)

4.2.1 ฐานสัญญา: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยบริษัทประกันภัยจะต้องมีการเก็บรวบรวม ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด เพศ อายุ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์มือถือ สถานที่ทำงาน สถานที่ติดต่อ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ส่วนสูง น้ำหนัก ชื่อ นามสกุลของผู้รับประโยชน์ ที่อยู่ของผู้รับประโยชน์ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับประโยชน์ เป็นต้น เนื่องจากในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยบริษัทประกันภัยมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลมากมาย เช่น การพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน การใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) ให้ดำเนินการต่าง ๆ แทน เช่น การสำรวจอุบัติเหตุ การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน รวมไปถึงการให้บริการต่าง ๆ เป็นการทั่วไป ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนั้นบริษัทประกันภัยจะหลีกเลี่ยงการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยไม่ได้เลย เป็นต้น

นอกจากนี้ ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนี้จะมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้เอาประกันภัยให้กับบริษัทประภัยต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลนี้ก็จะนำไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน กล่าวคือ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการพิจารณารับประกันภัย หรือข้อมูลการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของลูกค้าผู้เอาประกันภัยรายต่าง ๆ ระหว่างกัน เป็นต้น

การดำเนินการข้างต้นนั้นเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญา กล่าวคือ สัญญาประกันภัยที่ลูกค้าผู้เอาประกันภัยเป็นคู่สัญญากับบริษัทประกันภัยซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยเหตุนี้ บริษัทประกันภัยจึงสามารถอ้างมาตรา 24 (3) ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เป็นฐานในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

โดยไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 19 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

4.2.2 ฐานความยินยอม: ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

นอกเหนือจะข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปตาม 4.2.1 แล้ว ในระหว่างอายุของสัญญาประกันภัย ยังมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของผู้เอาประกันภัย ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันภัย เช่น โรคประจำตัว โรคร้ายแรง คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยไว้ เป็นต้น เนื่องจากในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยบริษัทประกันภัยจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยต่อบุคคลต่าง ๆ มากมาย เช่น เมื่อบริษัทประกันภัยต้องการที่จะส่งประกันภัยต่อไปให้บริษัทประกันภัยอีกบริษัทหนึ่งเป็นผู้เข้ารับประกันภัยแทน บริษัทประกันภัยบริษัทแรกก็จะต้องเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เอาประกันภัยทั้งหมดไปยังบริษัทประกันภัยที่จะเข้ามารับประกันภัยแทนเพื่อบริษัทประกันภัยบริษัทนั้นจะได้ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เอาประกันภัยประกอบการพิจารณาว่าจะเข้ารับประกันภัยต่อหรือไม่ หรือถ้าบริษัทพิจารณาว่าจะเข้ารับประกันภัยบริษัทประกันภัยจะต้องใช้ข้อมูลของผู้เอาประกันภัยพิจารณาค่าเบี้ยประกันภัยที่จะคิดจากบริษัทประกันภัยรายแรกที่ส่งการประกันภัยต่อมา หรืออาจเป็นกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ไปขอเอาประกันภัยกับบริษัทประกันภัยอื่น ๆ นอกเหนือจากบริษัทประกันภัยที่มีผู้ขอเอาประกันภัยมีสัญญาประกันอยู่ด้วย ในกรณีนี้บางครั้งบริษัทประกันภัยนั้น ๆ จะมีการสอบถามข้อมูลของผู้เอาประกันภัยมายังบริษัทประกันภัยรายแรกที่รับประกันภัยไว้เพื่อตรวจสอบข้อมูลบางประการ เช่น ข้อมูลการรับประกันภัย ข้อมูลการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือข้อมูลประวัติการฉ้อฉลประกันภัย เป็นต้น

ซึ่งตามมาตรา 26 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้นโดยหลักแล้วจะต้องขอความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แต่เนื่องจากสิทธิของเจ้าของข้อมูลตามที่ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้ นั้นได้ให้สิทธิในการที่ให้อำนาจเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้สิทธิในการถอนการให้ความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้กับบริษัทประกันภัยได้ ซึ่งเมื่อลูกค้าผู้เอาประกันภัยใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมที่ได้ให้กับบริษัทประกันภัยแล้ว บริษัทประกันภัยก็ต้องหยุดดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลต่อไปทันที ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัทประกันภัยได้

4.2.3 ฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย: ข้อมูลส่วนบุคคล

นอกเหนือจากข้อมูลส่วนบุคคลตาม 4.2.1 และ 4.2.2 แล้ว เนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแล กล่าวคือ คปภ. โดยบริษัทประกันภัยมีหน้าที่จะต้องนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยด้วยไปยัง คปภ. ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลผู้ที่ประกอบธุรกิจประกันภัย นอกจากนี้บริษัทประกันภัยยังมีหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ๆ ที่ทำให้บริษัทประกันภัยจะต้องดำเนินการใด ๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยอีกด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่กรมสรรพากร หน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่กรมบังคับคดี หน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่ปปง. เป็นต้น

ดังนั้น ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลที่บริษัทประกันภัยมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องนำส่งให้ คปภ. บริษัทประกันภัยจึงสามารถอ้างมาตรา 24 (6) ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เป็นฐานในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 19 ของ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

เมื่อมาพิจารณาบทบัญญัติที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าบริษัทประกันภัยจะได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว กล่าวคือ ประการแรกนั้นหากบริษัทประกันภัยประสงค์จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัย บริษัทประกันภัยจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตั้งแต่ก่อนหรือขณะจะดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งในการขอความยินยอมนั้นก็จะต้องพิจารณาถึงวิธีการในการขอความยินยอม รวมถึงข้อความที่จะใช้ในคำขอความยินยอมซึ่งจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับที่บทบัญญัติที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดไว้อีกด้วย ดังนี้ ผู้เขียนเห็นว่าเนื่องจากในการรับประกันภัยนั้นจะต้องมีการทำสัญญาประกันภัย และการที่บริษัทประกันภัยจะดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยนั้นก็จะเป็นไปเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาที่ผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งการปฏิบัติตามสัญญานี้ถือเป็นฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ชอบด้วยกฎหมายฐานหนึ่งตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าหน้าที่บริษัทประกันภัยจะดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยนั้นควรจะอ้างฐานการปฏิบัติตามสัญญาเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะเหมาะสมและเป็นผลดีกับบริษัทประกันภัยมากกว่าการใช้ฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

4.3. ภายหลังจากสัญญาประกันสิ้นสุดลง

ภายหลังจากสัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแล้ว บริษัทประกันภัยก็ยังคงต้องมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย กับข้อมูลส่วนบุคคลทั้งที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวของผู้เอาประกันภัยต่อไป โดยบริษัทประกันภัยจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยของบุคคลที่เคยผู้เอาประกันภัยต่อไป

4.3.1 ฐานประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย: ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

ภายหลังจากสัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแล้วบริษัทประกันภัยยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อนามสกุล วันเดือนปีเกิด เพศ อายุ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์มือถือ สถานที่ทำงาน สถานที่ติดต่อ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ส่วนสูง น้ำหนัก ชื่อนามสกุลของผู้รับประโยชน์ ที่อยู่ของผู้รับประโยชน์ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับประโยชน์ เป็นต้น โดยแยกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่บริษัทประกันภัยพิจารณาเข้ารับประกันภัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยในวันนั้นบริษัทประกันภัยจะเก็บไว้ตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันภัยที่ได้ทำขึ้น และเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาของสัญญาประกันภัยแล้วก็จะเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย จากนั้นเมื่อครบ 10 ปีแล้วก็จะยังเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อสำหรับใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (หากจำเป็น)

- ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่บริษัทประกันภัยพิจารณาไม่รับประกันภัย

หากในกรณีที่บริษัทพิจารณาไม่รับประกันภัยให้แก่ผู้ขอเอาประกันภัยรายใดไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม บริษัทประกันภัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอเอาประกันภัยไว้เป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาไม่รับประกันภัยอีกครั้งหากมีกรณีที่ผู้ขอเอาประกันภัยรายนั้นกลับมาขอเอาประกันภัยอีกครั้งหนึ่ง

การเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นประโยชน์อันชอบธรรมของบริษัทประกันภัย ดังนั้น จึงเห็นว่าบริษัทประกันภัยสามารถอ้างมาตรา 24 (5) เป็นฐานในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 19 ของพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

4.3.2 ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว: ฐานความยินยอม

ภายหลังจากสัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแล้วบริษัทประกันภัยต้องมีการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติของ ผู้เอาประกันภัย ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันภัย เช่น โรคประจำตัว โรคร้ายแรง คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เอาประกันภัย คำตอบเกี่ยวกับความพิการของผู้เอาประกันภัยไว้ โดยแยกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่บริษัทประกันภัยพิจารณาเข้ารับประกันภัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยไว้นั้นบริษัทประกันภัยจะเก็บไว้ตลอดระยะเวลาของสัญญาประกันภัยที่ได้ทำขึ้น และเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาของสัญญาประกันภัยแล้วก็จะเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย จากนั้นเมื่อครบ 10 ปีแล้วก็จะยังเก็บไว้อีกเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อสำหรับใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (หากจำเป็น)

- ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่บริษัทประกันภัยพิจารณาไม่รับประกันภัย

หากในกรณีที่บริษัทพิจารณาไม่รับประกันภัยให้แก่ผู้ขอเอาประกันภัยรายใดไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม บริษัทประกันภัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอเอาประกันภัยไว้เป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับประกันภัยอีกครั้งหากมีกรณีที่ผู้ขอเอาประกันภัยรายนั้นกลับมาขอเอาประกันภัยอีกครั้งหนึ่ง

ซึ่งตามมาตรา 26 ของ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้นโดยหลักแล้วจะต้องขอความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อน แต่เนื่องจากสิทธิของเจ้าของข้อมูลตามที่ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้นั้นได้ให้สิทธิในการที่ให้อำนาจข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้สิทธิในการถอนการให้ความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้กับบริษัทประกันภัยได้ ซึ่งเมื่อลูกค้าผู้เอาประกันภัยใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอมที่ได้ให้กับบริษัทประกันภัยแล้ว บริษัทประกันภัยก็ต้องหยุดดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลต่อไปทันที ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัทประกันภัยได้

ดังนี้ เมื่อมาพิจารณาบทบัญญัติที่ พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าบริษัทประกันภัยจะได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว กล่าวคือ ประการแรกนั้นหากบริษัทประกันภัยประสงค์จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัย บริษัทประกันภัยจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตั้งแต่ก่อนหรือขณะจะดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งในการขอความยินยอมนั้นก็จะต้องพิจารณาถึงวิธีการในการขอความยินยอม รวมถึงข้อความที่จะใช้ในคำขอความยินยอมซึ่งจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับที่บทบัญญัติที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดไว้อีกด้วย ดังนี้ ผู้เขียนเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้สัญญาประกันภัย

สิ้นสุดลงนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ กล่าวคือ เมื่อครบตามกำหนดระยะเวลาที่สัญญาประกันภัยได้กำหนดไว้ หรือผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาประกันภัย หรือบริษัทประกันภัยเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาประกันภัย ซึ่งสาเหตุที่บริษัทบอกเลิกสัญญาประกันภัยนั้นก็อาจจะเกิดจากการที่ผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อมูล ไม่แถลงข้อความจริงให้บริษัทประกันภัยทราบ จะเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวของผู้เอาประกันภัยก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทประกันภัย ดังนั้น เมื่อบริษัทประกันภัยได้รับความเสียหายบริษัทประกันภัยจึงควรที่จะสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยเพื่อใช้ในการดำเนินการตามสิทธิเรียกร้องตามกฎหมายที่บริษัทมีอยู่ได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายนี้ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ โดยชอบด้วยกฎหมายของบริษัทประกันภัย ดังนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าการที่บริษัทประกันภัยจะดำเนินการเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยนั้นควรจะสามารถอ้างฐานประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะเหมาะสมและเป็นผลดีกับบริษัทประกันภัยมากกว่าการอ้างฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อได้ศึกษาถึงฐานการประมวลผลข้อมูลตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดไว้ที่บริษัทประกันภัยในประเทศไทยใช้เพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยแล้วจะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าบริษัทประกันภัยจะสามารถเลือกที่จะใช้ฐานการปฏิบัติตามสัญญา หรือฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยได้แล้วนั้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากในธุรกิจประกันภัยนี้ยังจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ฐานความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหากเป็นการใช้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนดไว้แล้ว ก็มีปัญหาที่ต้องพิจารณาอีกว่าเมื่อเจ้าของข้อมูลใช้สิทธิในการถอนการให้ความยินยอมที่เคยได้ให้ไว้กับบริษัทประกันภัยที่อยู่ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูล ซึ่งเมื่อเจ้าของข้อมูลใช้สิทธิถอนการให้ความยินยอมที่เคยได้ให้ไว้แล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลก็มีหน้าที่ที่จะต้องหยุดดำเนินการใด ๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นทันทีตามที่พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่ว่าลูกค้าผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธิถอนการให้ความยินยอมในช่วงระยะเวลาใดของสัญญาประกันภัย กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นระยะเวลาก่อนการทำสัญญาประกันภัย ระหว่างอายุสัญญาประกันภัย หรือเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาสัญญาประกันภัยแล้วก็ตาม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นช่วงระยะเวลาไหนก็ตามก็จะทำให้บริษัทประกันภัยไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้และจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัทประกันภัยที่ถูกลูกค้าผู้เอาประกันภัยใช้สิทธิเพิกถอนการให้ความยินยอม ทั้งนี้ เมื่อได้ศึกษาฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยที่ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรปในบทที่ 3 กล่าวคือ สาธารณรัฐมอลต้ามาแล้วจะเห็นได้ว่าฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยของสาธารณรัฐมอลต้ามีความแตกต่างกับฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยในประเทศไทย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในธุรกิจประกันภัยแล้ว จะเห็นได้ว่าในทุกกิจกรรมของธุรกิจประกันภัย นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เป็นต้น หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) รวมถึงในทุกขั้นตอนตั้งแต่ ก่อนการทำสัญญาประกันภัย เช่น ขั้นตอนของการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านช่องทางต่าง ๆ การพิจารณา รับประกันภัย โดยเมื่อบริษัทประกันภัยได้พิจารณารับประกันภัยให้แก่ลูกค้าผู้ขอเอาประกันภัยแล้วก็จะเกิดสัญญา ประกันภัยขึ้น โดยในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนั้นจะกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพิจารณาสินไหมทดแทนเมื่อ ผู้ขอเอาประกันภัยได้ดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสิทธิที่พึงจะมีตามสัญญาประกันภัย หรือ การประกันภัยต่อในกรณีของบริษัทผู้รับประกันภัยมีความประสงค์ที่จะส่งการรับประกันภัยที่ตนเองได้รับไว้ส่งต่อไป ให้บริษัทประกันภัยอีกบริษัทหนึ่งเข้ารับประกันภัยต่อไปจากตนเอง เป็นต้น จากนั้นเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ตามสัญญาประกันภัยหรือเมื่อสัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแล้ว บริษัทประกันภัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทประกันภัย หรือบริษัทประกันชีวิตต่างก็จะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการข้อมูลส่วนบุคคล ของลูกค้าผู้เอาประกันภัย กล่าวคือ จะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัย ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ของลูกค้าไว้เป็นฐานข้อมูล ของบริษัทตามระยะเวลาที่บริษัทกำหนด หรือการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ของลูกค้าเพื่อใช้ในเสนอขาย กรมธรรม์ประกันภัยประเภทต่าง ๆ ให้แก่ลูกค้า การพิจารณาว่าจะเข้ารับประกันภัยลูกค้ารายดังกล่าวหรือไม่ โดยหากบริษัทตกลงจะเข้ารับประกันภัยลูกค้ารายดังกล่าวก็จะต้องมีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า เพื่อพิจารณาอัตราค่าเบี้ยประกันภัยให้เหมาะสมและเป็นธรรมกับทั้งฝั่งบริษัทประกันภัยและฝั่งลูกค้าผู้ขอเอา ประกันภัย รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้เอาประกันภัยให้แก่บริษัทประกันภัยอื่น ๆ บริษัทคู่ค้า พันธมิตรทางธุรกิจ หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ตามที่มีกฎหมายได้กำหนดไว้ให้บริษัทประกันภัย จะต้องมีการเปิดเผย ดังนี้ จะเห็นได้ว่าในธุรกิจประกันภัยนั้นจะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของ ลูกค้าผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ตลอดเวลาโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้แต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มีผลบังคับใช้ก็จะส่งผลให้บริษัทประกันภัยที่อยู่ในฐานะ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความจำเป็นจะต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) นั้น จะต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนทุกครั้ง มิฉะนั้นจะมีความผิดและ จะต้องรับโทษทางแพ่ง โทษทางอาญา หรือโทษทางปกครองตามที่พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้กำหนดไว้ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นหากบริษัทประกันภัยจะต้องดำเนินการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนที่จะ

ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดผลเสียต่อการพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน รวมไปถึงอาจกระทบต่อเรื่องอื่น ๆ ได้ ยกตัวอย่างเช่น การไม่ยอมให้ความยินยอมเพื่อการปกปิดข้อมูลบางประการ ซึ่งหากเกิดขึ้นก็อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจประกันภัยได้ ยิ่งไปกว่านั้นแม้ว่าเจ้าของข้อมูลจะได้เคยให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลแก่บริษัทประกันภัยแล้วก็ตามกฎหมายยังได้ให้สิทธิเจ้าของข้อมูลในอันที่จะถอนการให้ความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้แก่บริษัทประกันภัยได้ ซึ่งเมื่อเจ้าของข้อมูลใช้สิทธิในการถอนการให้ความยินยอมแล้ว บริษัทประกันภัยซึ่งถือเป็นผู้ควบคุมข้อมูลก็จะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าต่อไปได้ ซึ่งการถอนความยินยอมที่ได้เคยให้ไว้กับบริษัทประกันนั้นก็อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับทั้งบริษัทประกัน และตัวลูกค้าเองได้ เช่น ภายหลังจากลูกค้าได้ถอนการให้ความยินยอมแล้วลูกค้าได้กลับมาสมัครทำประกันกับบริษัทอีกโดยลูกค้าไม่แถลงข้อเท็จจริงบางประการ (หรือปกปิดข้อเท็จจริง) หากต่อมาบริษัทประกันภัยมารู้ข้อเท็จจริงนั้นภายหลังก็ย่อมมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาประกันภัยที่มีอยู่กับลูกค้าได้ หรือหากบริษัทประกันภัยไม่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวก็อาจจะก่อให้เกิดการฉ้อฉลประกันภัยขึ้นกับธุรกิจประกันภัยได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นว่าบริษัทประกันภัยในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในช่วงก่อนทำสัญญาประกันภัย ระหว่างสัญญาประกันภัย และภายหลังจากที่สัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงนั้นสามารถอาจศัยข้อยกเว้นในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลผู้ประสงค์จะเอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัย และอดีตผู้เอาประกันภัย โดยอาศัยฐานทางกฎหมายตามมาตรา 24 ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้แก่การดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญา หน้าที่ตามกฎหมาย และประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของบริษัทประกันภัยตามตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญาและการปฏิบัติ ตามสัญญา หน้าที่ตามกฎหมาย และประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของบริษัทประกันภัย							
เวลา	ก่อนทำสัญญา ประกันภัย		ระหว่างอายุสัญญาประกันภัย			หลังจากที่สัญญาสิ้นสุด	
ข้อมูล ส่วนบุคคล	ข้อมูล ส่วนบุคคล ทั่วไปของ บุคคลที่ ประสงค์จะ ทำสัญญา ประกันภัย กับบริษัท ประกันภัย	ข้อมูล ส่วน บุคคล ที่มีความ อ่อนไหว	ข้อมูล ส่วนบุคคล ทั่วไป	ข้อมูล ส่วนบุคคล ที่มีความ อ่อนไหว	ข้อมูล ส่วนบุคคล ที่จะต้อง นำส่งให้ คปภ. กรมสรรพากร สำนักงาน ป้องกันและ ปราบปราม การฟอกเงิน	ข้อมูล ส่วนบุคคล ทั่วไป	ข้อมูล ส่วนบุคคล ที่มีความ อ่อนไหว
วัตถุประสงค์	พิจารณาคำขอทำสัญญา ประกันภัย		ปฏิบัติการตามสัญญา เพื่อประโยชน์ของผู้เอา ประกัน		ปฏิบัติตาม กฎหมาย	ใช้สิทธิเรียกร้อง ตามกฎหมายและ พิจารณาคำขอ ทำประกันภัย ในโอกาสถัดไป	
ฐานทาง กฎหมาย	การดำเนินการตาม คำขอของ เจ้าของ ข้อมูล ส่วนบุคคล ก่อนเข้าทำ สัญญา	ความ ยินยอม	เป็นการ จำเป็น เพื่อการ ปฏิบัติ ตาม สัญญา	ความ ยินยอม	หน้าที่ตาม กฎหมาย	ประโยชน์ โดยชอบ ด้วย กฎหมาย ของบริษัท ประกันภัย	ความ ยินยอม

หลังจากที่ผู้ขอเอาประกันภัยดำเนินการขอเอาประกันภัยกับบริษัทประกันภัยและบริษัทประกันภัยตกลงที่จะเข้ารับประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัยตามที่ถูกเอาประกันภัยร้องขอแล้วก็จะเกิดสัญญาประกันภัยขึ้นโดยบริษัทประกันภัยและผู้เอาประกันภัยจะเข้ามาเป็นคู่สัญญาระหว่างกัน รวมถึงเมื่อได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

ที่จะต้องเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจประกันภัยที่มีความจำเป็นจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงการที่จะต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นตลอดเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจประกันภัย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกิจประกันภัยและบริษัทประกันภัยนั้น บริษัทประกันภัยซึ่งถือว่าเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดคงไม่อาจหลีกเลี่ยงการใช้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทได้ กล่าวคือ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ซึ่งถึงแม้บริษัทประกันภัยจะทราบดีอยู่แล้วว่าในการใช้ฐานความยินยอมเพื่อการประมวลผลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยนั้น ผู้เอาประกันภัยหรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลย่อมมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเพิกถอนการยินยอมที่เคยได้ให้ไว้กับบริษัทประกันภัยได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในกิจกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจประกันภัยนั้น บริษัทประกันภัยควรจะเลือกฐานในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่สอดคล้องกฎหมายตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นนอกเหนือจากฐานความยินยอมดังต่อไปนี้

- ฐานการปฏิบัติตามสัญญา เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในธุรกิจประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน การประกันภัยต่อ การใช้บริการบุคคลภายนอก ก็ล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจำเป็นจะต้องกระทำเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาประกันภัยที่มีขึ้นระหว่างบริษัทประกันภัยผู้ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้เอาประกันภัยผู้ซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าหากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจำเป็นต้องดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยเพื่อการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการตามสัญญาประกันภัย หรือมีความเกี่ยวข้องกับการประกันภัยนั้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นไปด้วยความจำเป็นเพื่อเป็นการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยแล้ว บริษัทประกันภัยซึ่งมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลย่อมสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยผู้ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีสัญญาอยู่กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเลือกประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานการปฏิบัติตามสัญญาก็จะมีข้อจำกัดบางประการที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานนี้ได้ กล่าวคือ หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยฐานนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลผู้ซึ่งเป็น

คู่สัญญากับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น ไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นบุคคลภายนอกได้ เช่น หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เข้าทำสัญญาประกันภัยกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของคู่สมรส หรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ถึงแม้ว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลครั้งนั้น ๆ จะมีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาประกันภัยก็ตาม

- ฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแล กล่าวคือ คปภ. โดยบริษัทประกันภัยมีหน้าที่ที่ต้องนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยด้วยไปยังคปภ. ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลผู้ที่ประกอบธุรกิจประกันภัย นอกจากนี้บริษัทประกันภัยยังมีหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ๆ ที่ทำให้บริษัทประกันภัยจะต้องดำเนินการใด ๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยอีกด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่กรมสรรพากร หน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่กรมบังคับคดี หน้าที่การนำส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหากเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อนำส่งข้อมูลเหล่านั้นไปให้หน่วยงานกำกับดูแล และ/หรือหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย บริษัทประกันภัยซึ่งมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลย่อมสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยผู้ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแต่อย่างใด เนื่องจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

- ฐานเพื่อประโยชน์อันชอบธรรม (ประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย) เนื่องจากในบางกรณีที่บริษัทประกันภัยได้รับผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว และบริษัทประกันภัยมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยให้ผผู้กระทำความเสียหายรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายคืนให้กับบริษัทประกันภัย กล่าวคือ บริษัทประกันภัยรับช่วงสิทธิมาจากผู้เอาประกันภัยนั่นเอง ซึ่งในกรณีดังกล่าวอาจมีความจำเป็นต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันเพื่อการดำเนินการใด ๆ ให้บริษัทประกันภัยสามารถใช้สิทธิเรียกร้องความเสียหาย หรือใช้สิทธิทางศาลหากมีความจำเป็นต้องฟ้องร้องบังคับคดีกับบุคคลภายนอก เป็นต้น เพราะในบางครั้งหากบริษัทประกันภัยไม่สามารถประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลใด ๆ ของผู้เอาประกันภัยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ กล่าวคือ ไม่สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เอาประกันภัยได้ บริษัทประกันภัยอาจจะเป็นฝ่ายได้รับความเสียหายได้เอง

5.2 ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าบริษัทประกันภัยจะสามารถอ้างอิงฐานทางกฎหมายตามมาตรา 24 ของ พรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ตามที่แสดงในตารางที่ 3 แต่อย่างไรก็ตาม การประกอบธุรกิจประกันภัยนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวทั้งช่วงกระบวนการทำสัญญาประกันภัย ระหว่างที่สัญญาประกันภัยมีผลบังคับ และภายหลังจากที่สัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงได้ ด้วยเหตุนี้ กรณีจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงประเด็นการปฏิบัติตามมาตรา 26 ของพรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้บริษัทประกันภัยสามารถปฏิบัติตามมาตรา 26 ของ พรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ในลักษณะที่สามารถรักษาคุณภาพของของการคຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลและประโยชน์ของบริษัทประกันภัยในการประกอบธุรกิจ โดยแบ่งเป็น แนวทางการขอความยินยอมสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (5.2.1) และแนวทางการตีความมาตรา 26 ของ พรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

5.2.1 แนวทางการขอความยินยอมสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว

จากที่ศึกษาจากกฎหมายเกี่ยวกับการคຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป GDPR ประกอบกับแนวทางและนโยบายการคຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันภัยที่อยู่ภายใต้บังคับของ GDPR จะพบว่าหน้าที่บริษัทประกันภัยจะดำเนินการประมวลผล กล่าวคือ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้เอาประกันภัยได้นั้น บริษัทประกันภัยจะต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากผู้เอาประกันภัยซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตั้งแต่ก่อนหรือขณะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวของผู้ขอเอาประกันภัยรวมถึงในการขอความยินยอมนี้จะต้องให้สิทธิแก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้สิทธิที่จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ได้ รวมถึงสิทธิที่จะเพิกถอนความยินยอมที่ไว้แล้วเมื่อใดก็ได้เช่นกัน

ผู้เขียนเห็นว่าตามพรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ก็ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ที่สามารถเปรียบเทียบได้กับการคຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป หรือ GDPR ซึ่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ได้มีผลบังคับใช้แล้วและเป็นกฎหมายที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรป

เมื่อการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวได้และมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 26 ของ พรบ. คຸ່ມครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะรูปแบบข้อความคำขอความยินยอมเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ตามแนวทางของบริษัทประกันภัยที่ต้องปฏิบัติตาม GDPR ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

รูปแบบข้อความคำขอความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)⁶⁰

ข้าพเจ้าตกลงและให้ความยินยอมให้บริษัทประกันภัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวม เก็บรักษา และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)

บริษัทประกันภัยสามารถเก็บรวบรวม เก็บรักษาหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของข้าพเจ้าได้เพื่อการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการรับประกันภัย ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทน การพิจารณาประกันภัยต่อการเสนอขายบริการอื่นใด การพัฒนาหรือวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ประกันภัยและเสนอขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแก่ข้าพเจ้าได้ รวมถึงยินยอมให้เก็บรวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของข้าพเจ้าได้ตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย และ/หรือกฎหมายอื่นใดกำหนด

2. รับข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) จากบุคคลภายนอก

บริษัทประกันภัยสามารถรับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) และ/หรือข้อมูลอื่นใดของข้าพเจ้ามาจากบุคคลภายนอกได้เพื่อการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการรับประกันภัย ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทน การพิจารณาประกันภัยต่อการเสนอขายบริการอื่นใด การพัฒนาหรือวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ประกันภัยและเสนอขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแก่ข้าพเจ้าได้

3. เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ให้แก่บุคคลภายนอก

บริษัทประกันภัยสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของข้าพเจ้ากับบุคคลภายนอกได้เพื่อการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการรับประกันภัย ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการเสนอขาย

⁶⁰ Consent Form AllianzCare [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.allianzcare.com/content/dam/onemarketing/azcare/allianzcare/en/docs/Consent-Form-EN-May-2018.pdf>

กรรมธรรม์ประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การพิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทน การพิจารณาประกันภัยต่อ การเสนอขายบริการอื่นใด การพัฒนาหรือวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ประกันภัยและเสนอขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแก่ ข้าพเจ้าได้ รวมถึงยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลมีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของข้าพเจ้าได้ ตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย และ/หรือกฎหมายอื่นใดกำหนด

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าตกลงและรับทราบว่าข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะปฏิเสธการให้ความยินยอมในครั้งนี้ได้ รวมถึง ต่อไปภายหลังจากที่ข้าพเจ้าได้ให้ความยินยอมในครั้งนี้ได้แล้ว หากข้าพเจ้าต้องการจะใช้สิทธิเพิกถอนการให้ ความยินยอมที่ข้าพเจ้าได้ให้ความยินยอมไว้ดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้ามีสิทธิแจ้งมายังบริษัทประกันได้ โดยข้าพเจ้า รับทราบและตกลงว่าการที่ข้าพเจ้าใช้สิทธิเพิกถอนความยินยอมดังกล่าวนี้อาจทำให้บริษัทประกันภัยจะไม่สามารถ ดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามสัญญาประกันภัยที่ข้าพเจ้ามีอยู่กับบริษัทได้ หรืออาจทำให้บริษัทประกันภัยอาจจะ ต้องดำเนินการยกเลิกกรรมธรรม์ประกันภัยที่ข้าพเจ้ามีอยู่กับบริษัทได้

5.2.2 แนวทางการตีความมาตรา 26 ของ พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ

เมื่อได้ศึกษาจากกฎหมายของสาธารณรัฐมอลต้าแล้วจะเห็นได้ว่าสาธารณรัฐมอลต้า มีการออกกฎหมาย Legal Notice 2020 เพื่อกำหนดว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกิจประกันภัย ให้ถือว่าเป็นประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ ดังนั้น ก็จะทำให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ในธุรกิจประกันภัยสามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) ของลูกค้าผู้ขอเอาประกันภัยได้โดยไม่ต้องใช้ฐานความยินยอมอย่างเช่นที่ GDPR กำหนดไว้ แต่อย่างไร ซึ่งอาจจะนำมาเป็นแนวทางในตีความคำว่า “ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ” ตามมาตรา 26 (5) (จ) ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ เพื่อให้ครอบคลุมการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) เฉพาะเพื่อธุรกิจประกันภัยได้ ซึ่งจะทำให้บริษัทประกันภัยไม่ต้องขอ ความยินยอมเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม เพื่อความชัดเจนในการตีความและบังคับใช้กฎหมาย ผู้เขียนเสนอให้ คปภ. ทำการ ออกประกาศ คปภ. กำหนดขอบเขตของการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย “ในการทำธุรกิจประกันภัย” ให้มีความชัดเจนโดยเปรียบเทียบกับข้อ 4(1) ของ Legal Notices 107 of 2020 Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulation ของสาธารณรัฐมอลต้าได้

คปภ. อาจดำเนินการแก้ไขประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย เรื่อง แนวปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการออก การเสนอขายกรรมธรรม์ของบริษัทประกันชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันชีวิต และการธนาคาร พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดในปัจจุบันกำหนดให้

“บริษัทต้องจัดให้มีนโยบาย วิธีปฏิบัติ และระบบการได้มา การดูแล การใช้ การเก็บรักษา และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า ให้สอดคล้องกับแผนธุรกิจ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และธุรกิจ”⁶¹

จะเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวยังไม่ได้มีการกำหนดดังกล่าวยังไม่ได้กำหนดขอบเขตและนิยามของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อธุรกิจประกันภัยเอาไว้ จึงอาจมีการมีพัฒนานิยามของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อธุรกิจประกันภัยเพื่อเป็นแนวทางในการตีความข้อยกเว้นตามมาตรา 26 (5) (จ) ของพรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ต่อไปได้

⁶¹ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการออก การเสนอขายกรรมธรรม์ของบริษัทประกันชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันชีวิต และการธนาคาร พ.ศ. 2561, ข้อ 1.3

รายการอ้างอิง

ตัวบทกฎหมาย

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป General Data Protection Regulation (GDPR). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://gdpr-info.eu> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการออก การเสนอขายกรมธรรม์ของบริษัทประกันชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันชีวิต นายหน้า ประกันชีวิต และการธนาคาร พ.ศ. 2561, ข้อ 1.3 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.oic.or.th/sites/default/files/content/89471/12esnkhayy-pii-61.pdf> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กรกฎาคม 2563]

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการใช้ บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) ของบริษัทประกัน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.oic.or.th/sites/default/files/content/599/1463-4410.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/069/T_0052.PDF [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

L.N. 107 of 2020 DATA PROTECTION ACT (CAP. 568) Processing of Data concerning Health for Insurance Purposes (Amendment) Regulations,2020 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=30041&l=1> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2562]

LEGAL NOTICE 178 of 2018 SUBSIDIARY LEGISLATION 586.10 PROCESSING OF DATA CONCERNING HEALTH FOR INSURANCE PURPOSES REGULATIONS [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://idpc.org.mt/en/Legislation/SL%20586.10.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2562]

Data Protection Act 2018 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/schedule/1/part/2> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2562]

บทความภาษาไทย

กรุงเทพธุรกิจ. “กม.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใหม่มีผลต่อผู้ประกอบการไทย?” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/636860> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

กรุงเทพธุรกิจ. “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ปัญหาการบังคับใช้.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/647752> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

ประชาชาติธุรกิจ. “ชงเว้น พ.ร.บ.ข้อมูลส่วนบุคคล ประกันป่วนขอยึดแนว “สิงคโปร์-มาเลย์” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.prachachat.net/finance/news-316356> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

ประชาชาติธุรกิจ. “ธุรกิจพว”กม.ข้อมูลส่วนบุคคล” ประกันป่วนตั้งทีมศึกษาขงแก้ไข.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.prachachat.net/finance/news-240640> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

สมาคมประกันชีวิตไทย, “รายงานการประชุมแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันชีวิต ครั้งที่ 4.” กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันชีวิตไทย, 2563

สมาคมประกันชีวิตไทย, “สรุปการประชุมคณะกรรมการศึกษาแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ครั้งที่ 1.” กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันชีวิตไทย, 2563

สมาคมประกันชีวิตไทย, “ประเด็นข้อหารือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัทประกันชีวิตที่จะนำเสนอต่อสำนักงานคปภ.” กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันชีวิตไทย, 2563

หนังสือภาษาไทย

นคร เสรีรักษ์, “ความเป็นส่วนตัว: ความคิด ความรู้ ความจริง และพัฒนาการเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.” พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: พี. เพรส จำกัด, 2557)

ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง และคณะ. “แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 2.0.” ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.

สรพลจ์ สุขทรศนี, “คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย.” พิมพ์ครั้งที่ 14 (กรุงเทพมหานคร, 2562)

สิทธิโชค ศรีเจริญ และคณะ. “คู่มือวิชาการประกันภัย.” กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันวินาศภัยไทย, 2550

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กันยายน 2558 “รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ประชาคมอาเซียน.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABIWEBSITE/DRAWER01/GENERAL/DATA0007/00007559.PDF> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562]

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

ญาดา ทองสันสรระ. “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

ณิชฉัฐ ปฎิสาศิลป. “บทแปลเรื่อง “ข้อบังคับการคุ้มครองข้อมูลทั่วไปของสหภาพยุโรป” พร้อมบทวิเคราะห์”. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.

ดาวัลย์ ชาวสนิท. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีด้านการเงินการธนาคารของธนาคารพาณิชย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย, 2561.

สุธิตินันท์ ศรีราษฎร์. “ความยินยอมในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

อชิพร สิทธิธีรรัตน์. “ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบริบทอิเล็กทรอนิกส์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

บทความต่างประเทศ

Allianz Care, “Consent Form” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.allianzcare.com/content/dam/Onemarketing/azcare/allianzcare/en/docs/Consent-Form-EN-May-2018.pdf> [สืบค้น เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Andrada Coos, “3 Data Protection Tips for Insurance Companies” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.endpointprotector.com/blog/3-data-protection-tips-for-insurancecompanies/> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

AXA - Global Healthcare EU) Limited “AXA Global Healthcare (EU) Limited Data Privacy Policy”
ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.axaglobalhealthcare.com/globalassets/shared/>

Documents/agh-eu-privacy-policy.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Brain Morrissey, John O’Donnell and Niamh Mulholland, “The GDPR and key challenges faced
by the Insurance industry” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา [https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/](https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ie/pdf/2018/03/ie-gdpr-for-insurance-industry.pdf)

ie/pdf/2018/03/ie-gdpr-for-insurance-industry.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]

Chetan Patel, “GDPR: Main Points of the Law and its Impact on Insurance” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
[https://blogs.lexisnexis.com/insurance-insights/2017/08/gdpr-main-points-of-the-law-and-](https://blogs.lexisnexis.com/insurance-insights/2017/08/gdpr-main-points-of-the-law-and-its-impact-on-insurance/)

its-impact-on-insurance/ [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]

GDPR.EU, “What are the GDPR consent requirements?” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา [https://gdpr.eu/gdpr-](https://gdpr.eu/gdpr-consent-requirements/)
consent-requirements/ [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]

GDPR News, “Insurance Industry compliance with GDPR” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.hipaajournal.com/insurance-industry-compliance-gdpr/> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15

กุมภาพันธ์ 2563]

GDPR REPORT, “What GDPR means for the insurance industry” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://gdpr.report/news/2018/06/29/what-gdpr-means-for-the-insurance-industry/>

[สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Information Commissioner’s Office “What are the substantial public interest conditions?”
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา [https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-](https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the-subst)

the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the-subst
antial-public- interestconditions/#:~:text=Substantial%20public%20interest%20means%

20the,wider%20benefits%20of%20your%20processing. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2563]

Information Commissioner’s Office “What are ‘reasons of substantial public interest?’”
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา [https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-](https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the)

the-general-dataprotection-regulation-gdpr/special-category-data/what-are-the-
substantial-public-interestconditions/#:~:text=Substantial%20public%20interest

%20means%20the,wider%20benefits%20of%20your%20processing. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2563]

Insurance Europe, “Insurers highlight challenges of applying GDPR” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.insuranceeurope.eu/insurers-highlight-challenges-applying-gdpr> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Insurance Europe, “Data processing is key for insurers and consumers” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.insuranceeurope.eu/data-protection> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Insurance Europe, “GDPR: What are your rights as a consumer?” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/GDPR%20%20What%20are%20your%20rights%20as%20a%20consumer_0.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Insurance Europe, “GDPR is around the corner: time for final checks by insurers.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/GDPR%20is%20around%20the%20corner.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Jade Kowalski and Rhiannon Webster, “The European General Data Protection Regulation A guide for the insurance industry.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.dacbeachcroft.com/Media/889655/european-data-protection-insurance-industry-interactive-version.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Jamie Taylor, “Data Protection Act 2018: What is it and what does it mean for insurance?” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://insurance.dwf.co.uk/news-updates/2018/05/data-protection-act-2018-what-is-it-and-what-does-it-mean-for-insurance/> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Laura Gillespie, “GDPR to have major impact on insurance industry.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.pinsentmasons.com/out-law/news/gdpr-to-have-major-impact-on-insurance-industry-federation-says> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563]

Luke Irwin, “A guide to the GDPR for insurance companies.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.itgovernance.co.uk/blog/a-guide-to-the-gdpr-for-insurance-companies> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]

- Mohit Manchanda, Prakhar Agrawal and Prakhar Agrawal, “GDPR and its Impact on Insurance Companies” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.exlservice.com/resources/assets/library/documents/GDPR%20and%20its%20Impact%20on%20Insurance%20Companies.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]
- Philip Mifsud, Erika Gabarretta “Health data processed for insurance purposes – amendments to the Subsidiary Legislation 586.10” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://ganadoadvocates.com/resources/publications/health-data-processed-for-insurance-purposes/> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2563]
- Samuel D. Warren; Louis D. Brandeis, “The Right to Privacy” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.cs.cornell.edu/~shmat/courses/cs5436/warren-brandeis.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]
- Tal Z. Zarsky, “Incompatible: The GDPR in the Age of Big Data” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://scholarship.shu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1606&context=shlr> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]
- The European Data Protection Board “Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2563]
- Zurich International Life, “Privacy Notice and consent Supplementary Form” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://advisersuite.zurich.com/-/media/project/zwp/me-adviser/docs/forms-batch-2/msp13820-gdpr-privacy-notice-and-consent-from-518.pdf?la=en&hash=8E179C33B71258ABD5E523350987B2E6> [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563]

ประวัติผู้เขียนเอกัตศึกษา

- ชื่อ - สกุล** นางสาวสุวคนธ์ ภมรสวรรณ
- วุฒิการศึกษา** - สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2554
- เข้าศึกษาต่อในระดับนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรกฎหมายการเงินและภาษีอากร
ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559
- ตำแหน่งหน้าที่** ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายกฎหมาย กลุ่มอาคเนย์ประกันและการเงิน